

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
Κρήτης
Τμήμα Λογιστικής

Τίτλος Εργασίας: Οι αλλαγές σε όλους τους τομείς της φορολογίας στην Ελλάδα τα τελευταία πέντε (5) χρόνια

Εισηγητής : κ. Βασιλάκης Εμμανουήλ
Σπουδάστρια : Κατερίνα Σταυρακάκη

Ηράκλειο 2013

Πρόλογος

Η παρούσα Πτυχιακή εργασία με τίτλο «Οι αλλαγές σε όλους τους τομείς της φορολογίας στην Ελλάδα τα τελευταία πέντε (5) χρόνια» επιχειρεί να βοηθήσει άτομα που ασχολούνται με το φορολογικό σύστημα, ώστε να έχουν μια σωστή άποψη του φορολογικού συστήματος, όπου αυτό συνεπάγεται μια καλύτερη οικονομία.

Ανέλαβα την παρούσα Πτυχιακή εργασία τον Οκτώβριο του 2011. Επιβλέπων της Πτυχιακής μου ήταν ο κ Βασιλάκης Εμμανουήλ του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Ηρακλείου, τμήματος Λογιστικής. Με την εργασία αυτή ολοκληρώνεται η φοίτηση μου στο τμήμα Λογιστικής. Το κυριότερο είναι ότι πλαισιώνεται από ανεκτίμητες εμπειρίες που αποκόμισα τα χρόνια των σπουδών μου, αποτελώντας ουσιαστικά τον επίλογο της φοίτησής μου στο Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ηρακλείου.

Ξεκινώντας την παρουσίαση της Πτυχιακής μου εργασίας αισθάνομαι την υποχρέωση να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους εκείνους που με βοήθησαν να φέρω εις πέρας το έργο που μου ανατέθηκε. Πρώτα από όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον κ Βασιλάκης Εμμανουήλ για την ευκαιρία που μου έδωσε να εκπονήσω την παρούσα πτυχιακή εργασία, βοηθώντας με να γνωρίσω το αντικείμενο αυτό, αποκτώντας γνώσεις μέσα από τη συμβολή του καθώς, επίσης θα ήθελα να τον ευχαριστήσω για την κατανόηση που έδειξε καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασίας μας σχετικά με τις αργοπορίες μου. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του τμήματος που με δίδαξαν, μου μετέδωσαν τις γνώσεις τους και μου έδωσαν τη δυνατότητα να τις συνθέσω ώστε να πραγματοποιηθεί η παρούσα εργασία.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την απέραντη ευγνωμοσύνη και αγάπη στην οικογένεια μου και στους φίλους μου για την κατανόηση και συμπαράστασή τους σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

**Κατερίνα Σταυρακάκη
Ηράκλειο 2013**

Εισαγωγή

Η φορολογία είναι τόσο παλιά όσο παλιές είναι οι οργανωμένες ανθρώπινες κοινωνίες. Ο σχηματισμός ανθρώπινων ενώσεων στην αρχαιότητα για την προφύλαξη των μελών τους από κινδύνους επέφερε δημόσιες ανάγκες και δαπάνες οι οποίες καλύπτονταν αρχικά με την παροχή κάποιας μορφής αντιπαροχής και φόρου στη συνέχεια που αποδίδονταν στον ισχυρότερο της φυλής, κατόπιν στον τοπικό άρχοντα ή βασιλέα και τέλος στις κυβερνήσεις με την τωρινή τους μορφή. Η επιβολή της φορολογίας παρότι δυσάρεστη θεωρείται τόσο απαραίτητη από κάποιους που φτάνουν στο σημείο να ισχυρίζονται πως χωρίς αυτήν η Αρχαία Αθήνα δεν θα είχε τον Χρυσό Αιώνα της και εμείς, οι απόγονοί των αρχαίων Ελλήνων, τον Παρθενώνα.

Η φορολογία, λόγω του αναγκαστικού και οικονομικού χαρακτήρα της ενδιαφέρει μια πλατιά μάζα ανθρώπων. Απασχολεί τους λογιστές, τους νομικούς, τους οικονομολόγους, τους επιχειρηματίες, τους πολιτικούς, την κυβέρνηση αλλά και το σύνολο του πληθυσμού δεδομένου πως κάθε πολίτης υφίσταται το βάρος της. Με τη φορολογία επιτυγχάνεται πρωτίστως η εξεύρεση οικονομικών πόρων για το κράτος αλλά επιδιώκονται και άλλοι σκοποί (κοινωνικοί, οικονομικοί) όπως η ανακατανομή του εθνικού εισοδήματος, η ανάπτυξη, η μείωση της ανεργίας κλπ..

Τελευταία έχει πέσει μεγάλη βαρύτητα στο Ελληνικό Φορολογικό Σύστημα καθώς η αδυναμία συγκέντρωσης των απαιτούμενων δημοσίων εσόδων για την κάλυψη, τουλάχιστον, των αντίστοιχων δαπανών από την μία και η επιδεικνυόμενη ανεπάρκεια στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής από την άλλη έχει εξαθλιώσει τα οικονομικά της χώρας, την έχει φέρει στη δυσάρεστη θέση να αιτείται δανείων από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο καθώς και άλλους μηχανισμούς στήριξης. Οι τελευταίοι με τη σειρά τους έχουν θέσει ως πρώτη προτεραιότητα την τακτοποίηση των δημοσιονομικών οικονομικών της χώρας κυρίως μέσω της αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής.

Γι' αυτό το λόγο θεωρήθηκε σκόπιμο να γίνει μία ανάλυση του Ελληνικού φορολογικού συστήματος . Σε αυτή την πτυχιακή εργασία αναλύονται τα διάφορα είδη φόρων που χρησιμοποιούνται έως σήμερα, οι νομοθετικές διατάξεις καθώς και η πορεία του φορολογικού συστήματος της Ελλάδας τα τελευταία πέντε χρόνια.

Παρουσιάζονται επίσης διορθωτικές κινήσεις του Ελληνικού φορολογικού συστήματος και διάφορα συμπεράσματα πάνω σε αυτό.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα εκφράζουν την προσωπική μου άποψη και δεν πρέπει να ερμηνευτεί ότι αντιπροσωπεύουν επίσημες θέσεις καθηγητών, οικονομολόγων ή καθηγητών του Α.Τ.Ε.Ι Ηρακλείου.

Κατερίνα Σταυρακάκη
Ηράκλειο 2013

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1: Η φορολογία

Εισαγωγή

Ιστορική Αναδρομή	7
1.1) Ιστορική Εξέλιξη του φόρου στον Ελλαδικό χώρο	13
1.2) Ο φόρος	16
1.3) Η ταξινόμηση των φόρων	18
1.4) Η διάκριση των φόρων	19
1.5) Οι φόροι στην Ελλάδα	21

Κεφάλαιο 2: Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα

2.1) Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα	24
2.2) Φορολογικά έσοδα	25
2.3) Τα φορολογικά δεδομένα του οικονομικού έτους 2010	26
2.4) Κατανομή Φόρων	29
2.5) Η φοροδιαφυγή	36
2.6) Το πρόβλημα του Ελληνικού φορολογικού συστήματος	38

Κεφάλαιο 3: Τα είδη των φόρων

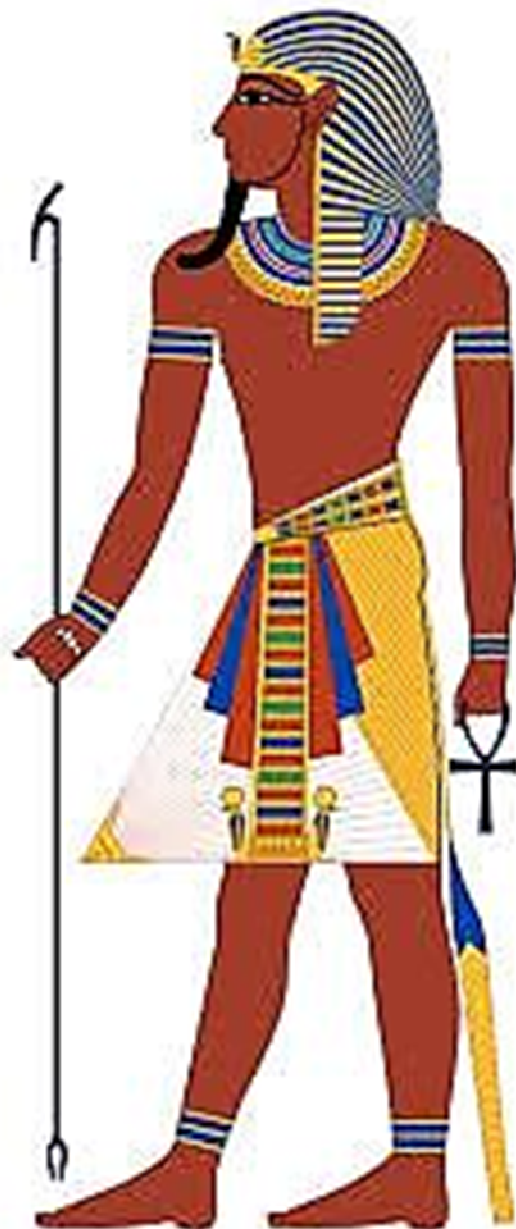
3.1) Τα βασικά είδη των Ελληνικών φόρων	44
3.2) Άμεσοι φόροι	44
3.2.1) Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων	44
3.2.2) Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων	46
3.2.3) Φορολογία πλοίων	47
3.2.4) Φόρος ακίνητης περιουσίας	47
3.2.5) Ειδικός φόρος επί των ακινήτων	49
3.2.6) Φόρος κληρονομιών	50
3.2.7) Φορολογία δωρεών και γονικών παροχών	51
3.2.8) Φορολογία κερδών	52
3.3) Έμμεσοι φόροι	53
3.3.1) ΦΠΑ	53
3.3.2) Φόρος μεταβίβασης ακινήτων	54
3.3.3) Φόρος πολυτελείας	54
3.3.4) Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων	55
3.3.5) Τέλη χαρτοσήμου	56
3.3.6) Φόρος ασφαλιστρών	56
3.3.7) Ειδικοί φόροι κατανάλωσης	56

3.3.8) Τέλος ταξινόμησης οχημάτων	57
3.3.9) Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων	57
Κεφάλαιο 4: Ισχύουσα κατάσταση – Νομοθεσία	
4.1) Η ισχύουσα κατάσταση στο Ελληνικό φορολογικό σύστημα	59
4.2) Νόμοι της Ελληνικής Φορολογίας	60
4.3) Οι φορολογικές υπηρεσίες	66
4.4) Το ηλεκτρονικό σύστημα Taxisnet	68
Κεφάλαιο 5: Σύγκριση της Ελληνικής φορολογίας με χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης	
5.1) Η φορολογία σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	72
5.2) Η Συνθήκη ΕΟΚ	76
5.3) Η φορολογική στρατηγική της Ε.Ε.	78
Κεφάλαιο 6: Διορθωτικές κινήσεις	
6.1) Διορθωτικές κινήσεις	83
6.2) Η παγκοσμιοποίηση	84
6.3) Βελτίωση του φορολογικού στίματος	86
Κεφάλαιο 7: Βιβλιογραφία	90

Ιστορική Αναδρομή

Οι πρώτες αναφορές για γνωστό σύστημα φορολογίας εντοπίζονται στην Αρχαία Αίγυπτο και την περίοδο μεταξύ 3.000-2.800 Π.Χ. στην πρώτη δυναστεία του Αρχαίου Βασιλείου. Από τις πιο παλιές και πλατιά διαδεδομένες μορφές φορολόγησης ήταν η «επιβαλλόμενη εργασία» η οποία παρεχόταν από αγρότες ανήμπορους να πληρώσουν κάποια άλλη μορφή φορολογίας.

Ο Φαραώ στην Αρχαία Αίγυπτο εξουσιοδοτούσε τον βεζίρη προκειμένου να συγκεντρώσει τους φόρους από όλο το βασίλειο. Ήταν ευθύνη των πολιτών να δηλώσουν τα προς το ζην τους. Τυχούσα ανακρίβεια στην δήλωσή τους αυτή τιμωρούνταν με μαστίγωμα ή ακόμα και θανάτωση ανάλογα με το βαθμό κατά τον οποίο απείχε από την πραγματικότητα. Οι Αιγύπτιοι φορολογούσαν τα σιτηρά, το μαγειρικό λάδι, την μύρα, τη γεωργική παραγωγή κ.α. καθώς και την χρήση του Νείλου. Γραφικό παράδειγμα της αδικίας αυτού του συστήματος ήταν το γεγονός πως οι αρχαίοι Αιγύπτιοι εξαναγκαζόντουσαν να απορρίπτουν το μαγειρικό λάδι μετά την πρώτη χρησιμοποίησή του καθώς η αγορά του φορολογούνταν. Υπεύθυνοι του Φαραώ διενεργούσαν έρευνες σε οικίες και υποχρέωναν τους πολίτες να αγοράζουν καινούριο μαγειρικό λάδι.

Πρώιμη μορφή φορολογίας παρουσιάζεται επίσης ακόμα και στην Αγία Γραφή. Στο στίχο 24 του 47ου κεφαλαίου του βιβλίου της Γένεσης ο Ιωσήφ λέει στον λαό από την Αίγυπτο πώς να μοιράσουν την σοδειά τους ορίζοντας φόρο προς τον Φαραώ το 20% : «και στον καιρό των καρπών , θα δώσετε το ένα πέμπτο στον Φαραώ και τα τέσσερα μέρη θα είναι για εσάς... ». Αργότερα, κατά την Περσική Αυτοκρατορία, ο Δαρείος ο 1ος εφάρμοσε ένα οργανωμένο φορολογικό σύστημα περίπου το 500 Π.Χ. σε κάθε υποτελή περιοχή. Η αυτοκρατορία χωρίστηκε σε 20-30 μέρη και ο ανώτατος άρχων (σατράπης) κάθε περιοχής είχε την ευθύνη συγκέντρωσης των φόρων και αποστολής τους στον αυτοκράτορα. Στον καθορισμό του ζητούμενου ποσού φόρων από κάθε περιοχή ο αυτοκράτορας λάμβανε υπόψη τις ιδιαιτερότητας κάθε περιοχής.

Για παράδειγμα η Βαβυλώνα συνεισφερε το μεγαλύτερο ποσό φόρων σε σχέση με τις άλλες σατραπείες (1000 ασημένια τάλαντα και φαγητό τεσσάρων μηνών για τον στρατό) ενώ η Ινδία ,γνωστή για τα κοιτάσματα της σε χρυσό, όφειλε να συνεισφέρει χρυσό ισάξιο με 4.680 ασημένια τάλαντα. Οι Πέρσες από την άλλη δεν ήταν υποτελής σε κανένα φόρο, είχαν όμως την υποχρέωση να επανδρώσουν τον στρατό όταν χρειαζόταν.

Στην Ινδία, κυβερνήτες Ισλαμιστές επέβαλλαν κεφαλικό φόρο από τον 11ο αιώνα. Πολλές είναι οι αναφορές για την επιβολή φόρων στην Ευρώπη από τον 17ο αιώνα και έπειτα. Κατά τη διάρκεια των πολέμων του 18ου αιώνα και στις αρχές του 19ου το ύψος της φορολόγησης ανήλθε. Σύμφωνα με έρευνες για το διάστημα αυτό η φορολογία στην Αγγλία αυξήθηκε κατά 85%.

Ο φόρος του «εισοδήματος» ήταν γνωστός με διάφορες μορφές και κατά την αρχαιότητα. Η αρχαία Ελλάδα, η Ινδία, η Αίγυπτος, η Κίνα και άλλες χώρες της εποχής εκείνης είχαν εισαγάγει στο φορολογικό τους σύστημα τον φόρο αυτό. Αναφέρεται πως στην αρχαία Αθήνα επιβλήθηκε τέτοιος φόρος κατά την εποχή του Σόλωνα. Σε καιρούς πολέμου στην Αρχαία Αθήνα επιβάλλονταν ένας φόρος που αποκαλούνταν «εισφορά». Κανείς δεν αποκλείονταν από την πληρωμή του, η οποία σε αντίθεση με τις περισσότερες άλλες κοινωνίες τερματιζόταν όταν έληγε το εκάστοτε πολεμικό ή άλλο έκτακτο επεισόδιο και τυχόν έσοδα από τον πόλεμο χρησιμοποιούνταν ως επιστροφή φόρου προς τους φορολογούμενους. Οι αρχαίοι Αθηναίοι επέβαλλαν και έναν μηνιαίο κεφαλικό φόρο γνωστό ως «μετοίκιον» σε εκείνους τους κατοίκους των οποίων ο ένας από τους γονείς δεν ήταν αυτόχθων Αθηναίος.

Οι πιο πρώιμοι φόροι στη Ρώμη ήταν τελωνειακοί δασμοί επί εισαγωγών και εξαγωγών και καλούνταν «portoria». Ο Ρωμαίος Καίσαρας Αυτοκράτορας Αύγουστος θεωρείτο από πολλούς να είναι ο πιο λαμπρός στρατηγός σε ότι αφορούσε την επιβολή φόρων και την οργάνωση ενός συστήματος φορολογικής διοίκησης. Κατά την διοίκησή του οι πόλεις ανέλαβαν την υποχρέωση συγκέντρωσης των φόρων, επιβλήθηκε φόρος για να χρηματοδοτήσει ταμείο παροχής σύνταξης προς τους στρατιωτικούς, και η φορολόγηση όλων των κληρονομιών ορίστηκε στο 5%.

Οι Άγγλοι και οι Ολλανδοί στη συνέχεια χρησιμοποίησαν το σύστημα αυτό για την διαμόρφωση του δικού τους. Κατά την αυτοκρατορία του Ιούλιου Καίσαρα επιβλήθηκε 1% φόρος επί των πωλήσεων. Στην Αγγλία του 14ου αιώνα συναντάμε την προοδευτική φορολόγηση εισοδημάτων. Λέγεται πως ο Δούκας του Lancaster το 1377 πλήρωσε 520 φορές την αξία του φόρου που πλήρωνε ο μέσος αγρότης. Η επιβολή φορολογίας γινόταν συχνά η αιτία διαμάχης και ρήξεων μεταξύ είτε του βασιλιά και των ευγενών, είτε του βασιλιά και του κοινοβουλίου στην Αγγλία.

Στην αρχαιότητα, συνήθως, επιβάλλονταν φόροι πάνω στα γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα ενώ κατά τον Μεσαίωνα επιβάλλονταν σποραδικά φόροι πάνω σε μορφές εισοδήματος αλλά ήταν μικρής σημασίας. Στην πόλη της Φλωρεντίας επιβλήθηκε τον 15ο αιώνα προσωπικός φόρος εισοδήματος ενώ στην Αγγλία και στην Γαλλία επιβληθεί κεφαλικός φόρος ανάλογος της φοροδοτικής ικανότητας του υπόχρεου το 1379 και 1697 αντίστοιχα. Με το πέρασμα του χρόνου ο συγκεκριμένος φόρος κατέληξε στην σημερινή του μορφή που παρουσιάζεται πλέον σε όλα σχεδόν τα φορολογικά συστήματα .

Γνωρίζουμε ότι οι περισσότερες Μορφές -Φορολογικά Συστήματα- είναι πολύ παλιές και πολλές βασικές εισφορές συνελήφθησαν κατά την αρχαιότητα. Έτσι μαθαίνουμε πως παρόλο που οι Αρχαίοι Ρωμαίοι δεν είχαν Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης στα καύσιμα όπως υπάρχει στις μέρες μας, είχαν εντούτοις φόρο «Τροχού» για τα κινούμενα άρματα. Κι ενώ δεν είχαν Τέλη Κυκλοφορίας αυτοκινήτων, είχαν παρόλα αυτά διόδια στην Αππία Οδό. Παρόλο που δεν υπήρχε Φόρος Καπνού υπήρχαν παρά ταύτα πολλοί Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης από τους οποίους η Εισφορά στο Αλάτι ήταν από τις πιο παλιές και αγαπημένες της Ρώμης.

Επιπρόσθετα ένα απεχθές φορολογικό σύστημα δεν είναι αποκλειστικά εμπειρία του σήμερα. Οι Φόροι που πλήρωναν οι αρχαίοι Εβραίοι την εποχή της γέννησης Του Χριστού πλησίαζαν το 40% του Α.Ε.Π. και το μεγαλύτερο μέρος αποδίδονταν στην Ρώμη.

Οι Γάλλοι την εποχή της διάσημης Επανάστασής τους επιβαρυνόντουσαν ακόμα περισσότερο. Κάποιοι Ιστορικοί υπαινίσσονται πως το ποσοστό φορολόγησης έφτανε μέχρι και το 81%. Ένας από τους αρχαιότερους φόρους ήταν τα διαπύλια τέλη, δηλαδή η φορολογία των εισαγομένων και εξαγομένων από την μεγάλη πόλη ή τα σύνορα του κράτους. Άλλος γνωστός φόρος ήταν η δεκάτη σε είδος ή σε χρήμα πάνω στη γεωργική παραγωγή. Στο Βυζάντιο βασική πηγή φορολόγησης ήταν τα κτήματα, υπήρχε κτηματολόγιο δε ενώ λογίζονταν επιπλέον και αντικειμενική αξία για τα διάφορα αγροτεμάχια.

Οι φόροι αρχικά αποδίδονταν σε είδος σε κρατικούς υπαλλήλους ενώ αργότερα αποδίδονταν σε χρήμα και οι φόροι εισπράττονταν από ιδιώτες μέσω εκμίσθωσης. Κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας διαδεδομένος ήταν επίσης ο κεφαλικός φόρος που επιβαλλόταν συνήθως σε χριστιανούς, μετοίκους ή σε περιοχές που επιθυμούσαν να εξαγοράσουν την αυτονομία τους. Έκτακτοι φόροι επιβάλλονταν εξαιτίας πολέμων ή άλλης ανάγκης. Το 1215 στην Αγγλία με τη Magna Carta , ο Ιωάννης ο Ακτήμων κατήργησε την αρχή του δικαιώματος του ηγεμόνα να επιβάλλει φόρους ανεξέλεγκτα. Εν συνεχεία οι διακηρύξεις της Αμερικάνικης και Γαλλικής Επανάστασης μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι διαπνέονται από την έννοια της φορολογικής δικαιοσύνης παράλληλα με άλλες υψηλές αξίες για τις οποίες αγωνίστηκε ο άνθρωπος. Στην αντίπερα όχθη του ατλαντικού η Αμερική άμα τη γεννήσει της ήταν αφορολόγητη. Με αυτό εννοούμε ότι ήταν απελευθερωμένη από άμεση φορολογία, όχι, βέβαια, αναίτια καθώς οι φόροι ήταν κύρια αιτία της αμερικανικής επανάστασης απέναντι στην βρετανική κατοχή. Έτσι η νέα κυβέρνηση ήταν δικαιολογημένα προσεκτική στον καταλογισμό άμεσων φόρων. Τα δημόσια έσοδα συγκεντρώνονταν από δασμούς και ειδικούς φόρους στο αλκοόλ, στον καπνό, την ζάχαρη κλπ.

Κεφάλαιο 1: Η φορολογία

1.1) Ιστορική Εξέλιξη του φόρου στον Ελλαδικό χώρο

Σύμφωνα με το Λεξικό του νόμου, ο φόρος είναι μια χρηματική επιβάρυνση που καταβάλουν στους ιδιώτες ή στους ιδιοκτήτες ακινήτων για να στηρίξουν την κυβέρνηση, η καταβολή αυτή επιβάλλεται από τη νομοθετική αρχή. Αυτό δεν είναι μια εθελοντική πληρωμή ή δωρεά, αλλά μια αναγκαστική συνεισφορά, που απέσπασαν σύμφωνα με νομοθετική αρχή από τα παλαιότερα ακόμη χρόνια και η κάθε εισφορά που επιβάλλεται εξαρτάτε από την εκάστοτε κυβέρνηση.

Ένας φόρος είναι δηλαδή μια οικονομική επιβάρυνση ή άλλη εισφορά που επιβάλλεται σε φορολογούμενο (φυσικό είτε νομικό πρόσωπο) από ένα κράτος ή το λειτουργικό ισοδύναμο ενός κράτους, όμως η μη καταβολή του τιμωρείται από το νόμο. Οι φόροι επιβάλλονται από πολλές διοικητικές διαιρέσεις και αποτελούνται από άμεσους ή έμμεσους φόρους, μπορούν να καταβληθούν σε χρήμα ή ισοδύναμο της εργασίας.

Η επιβολή φορολογίας στην Ελλάδα έκανε την εμφάνισή της με το ψήφισμα της 4ης Φεβρουαρίου του 1830 ως φόρος επιτηδεύματος, ενώ εδραιώθηκε με τον νόμο ΧΚ' 620 του 1877, όπου επιβλήθηκε φόρος εισοδήματος στο μέρισμα που διένειμαν στους μετόχους τους οι ανώνυμες εταιρίες.

Πολύ αργότερα, το 1909 με τον νόμο ΓΤΑ καθιερώθηκε ο γενικός φόρος επί του πραγματικού καθαρού εισοδήματος, ο οποίος επεκτάθηκε στην καθαρή πρόσοδο από οποιαδήποτε πηγή με τον νόμο 1640/1919 και στη συνέχεια εξελίχθηκε στη σημερινή μορφή του ενιαίου φόρου εισοδήματος από το 1955 με το Νομοθετικό Διάταγμα (ΝΔ) 3323 για τα φυσικά πρόσωπα και το ΝΔ 3842/1958 για τα νομικά πρόσωπα.

Στη διάρκεια εκείνων των ετών, ωστόσο, είχαν επιβληθεί διάφοροι φόροι, ο υπολογισμός των οποίων γινόταν είτε στην ακαθάριστη πρόσοδο είτε στα προϊόντα που πουλιόνταν μέσω μονοπωλίων . Ακόμη, οι φόροι αυτοί υπολογίζονταν είτε με τη μορφή φόρου κατανάλωσης σε είδη πρώτης, ή στα είδη κοινής χρήσης. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι σε ότι αφορούσε τα κέρδη των εμποροβιομηχανικών επιχειρήσεων, ίσχυε ο φόρος επιτηδεύματος .

Η επιβολή φόρου στα έκτακτα κέρδη που είχαν προκύψει κατά την περίοδο των πολέμων καθιερώθηκε με τον νόμο 1043/1917, ενώ στη συνέχεια, ψηφίστηκε ο νόμος 1640/1919 «Περί φορολογίας καθαρών προσόδων», ο οποίος και αποτέλεσε βασική φορολογική μεταρρύθμιση στη φορολογία εισοδήματος στην Ελλάδα μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 1950.

Την επόμενη δεκαετία, έρχονται στο προσκήνιο της φορολογίας δύο Νομοθετικά Διατάγματα, τα οποία με τη σειρά τους αποτέλεσαν σταθμό στη φορολογία εισοδήματος. Συγκεκριμένα, το Ν.Δ. 3323/1955 ρύθμιζε θέματα φορολογίας των φυσικών προσώπων, καθιερώνοντας τον προοδευτικό φόρο, η επιβολή του οποίου γινόταν επί του συνολικού εισοδήματος των φυσικών προσώπων, ενώ με το Ν.Δ. 3843/1958 ρυθμίζονταν θέματα φορολογίας των νομικών προσώπων. Το παρόν Νομοθετικό Διάταγμα όριζε ότι, «οι ημεδαπές εταιρίες φορολογούνταν στο όνομά τους και για τα μη διανεμόμενα κέρδη, ενώ τα κέρδη που διανεμόνταν ως μερίσματα στους μετόχους ή ως αμοιβές και ποσοστά στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή λοιπές αμοιβές σε προσωπικό και διευθύνοντα στελέχη, φορολογούνταν στο όνομα των δικαιούχων» . Ακολούθησε η καθιέρωση του νόμου 2065/1992, με βάση τον οποίο εδραιώθηκε η φορολογία του συνόλου των φορολογητέων κερδών για τις

ανώνυμες εταιρίες, ενώ με κάποιες παραλλαγές, ίσχυε και για τις προσωπικές εταιρίες και τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης.

Το 1994 όλα τα παραπάνω νομοθετήματα κωδικοποιήθηκαν στο Ν.2238/1994, ο οποίος πλέον ενσωματώνει όλες τις διατάξεις για τη φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων (άρθρα 1-85) και των νομικών προσώπων (άρθρα 98-118). Ο νόμος αυτός, από το 1994 και μετά, τροποποιείται και συμπληρώνεται με τις συνεχόμενες και συχνότερες αλλαγές που επέρχονται με τους νέους φορολογικούς νόμους, αποτελώντας σήμερα τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Ν.2238/94 (ΦΕΚ 151 Α'/16.9.1994).

1.2) Ο φόρος

Ο φόρος είναι η αναγκαστική εισφορά οριστικού χαρακτήρα που καταβάλλεται από τους ιδιώτες, χωρίς ειδική αντιπαροχή, την οποία εισπράττει το κράτος προς αντιμετώπιση των δημοσίων αναγκών του. Είναι δηλαδή το ποσοστό το οποίο ιδιοποιείται το κράτος από την ιδιωτική περιουσία για να χρηματοδοτήσει τα παρεχόμενα δημόσια αγαθά και υπηρεσίες.

Με βάση τα παραπάνω οι φόροι έχουν δύο κύρια χαρακτηριστικά :

- Είναι μονομερής από τον κάθε ιδιωτικό φορέα προς τους δημόσιους φορείς χωρίς αντίστοιχη και βέβαιη άμεση ή έμμεση αντιπαροχή.
- Αποτελούν αναγκαστικό υποχρεωτικό μέσο μεταφοράς πόρων από τον ιδιωτικό στον δημόσιο τομέα με οριστικό τρόπο.

Η φορολογία είναι δηλαδή η επιβολή υποχρεωτικών φόρων υπέρ του κράτους. Τα κρατικά έσοδα μέσω των υποχρεωτικών φόρων των φυσικών προσώπων (πολιτών) και νομικών προσώπων αποτελούν στη σύγχρονη οικονομία την σημαντικότερη πηγή των δημοσίων εσόδων. Ο αντικειμενικός σκοπός της φορολογίας είναι τριπλός: αφενός μεν η χρηματοδότηση των κρατικών δαπανών, κατά την δημοσιονομική πολιτική, αφετέρου η ενίσχυση ή σταθεροποίηση της οικονομικής ανάπτυξης, που αφορά την οικονομία γενικότερα, και τέλος η ανακατανομή του πλούτου που αφορά την κοινωνική οικονομία για άμβλυνση των ανισοτήτων. Η εισοδηματική πολιτική (το κόστος εκτέλεσης του κυβερνητικού έργου) στηρίζεται ακριβώς στους πόρους που αποκομίζει το κράτος με τη φορολογική πολιτική που αποφασίζει να εφαρμόσει. Οι υποχρεωτικές εισφορές ονομάζονται συνήθως φόροι.

Η φορολογία αποτελεί μια σημαντική δραστηριότητα των δημόσιων φορέων σε όλες τις χώρες του κόσμου, και ιδιαίτερα στις περισσότερο ανεπτυγμένες, αφού εξασφαλίζει συνήθως περισσότερο από το 90% των εσόδων τους. Για το λόγο αυτό αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό αντικείμενο μελέτης, με το οποίο ασχολούνται τόσο η οικονομική, όσο και άλλες επιστήμες, όπως π.χ. η νομική επιστήμη, η πολιτική επιστήμη, η διοικητική επιστήμη κ.ά.

Σύμφωνα με τα παραπάνω οι πολίτες υποχρεούνται σε υλική θυσία για τη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού και την παροχή δαπανών όπως οι μισθοί των δημοσίων υπαλλήλων , οι δαπάνες για την παιδεία, την υγεία, την εθνική άμυνα κ.α.

Η πληρωμή των φόρων δεν αντιστοιχεί σε ειδικό αντάλλαγμα , αλλά σε γενικό που είναι απαραίτητο για την ύπαρξη και ευημερία του πολίτη , ως πρόσωπο εντεταγμένο στο κοινωνικό σύνολο. Σε αντίθεση με τους φόρους στην περίπτωση των τελών η χρηματική καταβολή αποτελεί αντιπαροχή για τον καταβάλλοντα. Έχει δηλαδή χαρακτηριστήρα ανταποδοτικό .

1.3) Η ταξινόμηση των φόρων

Η ταξινόμηση των φόρων βάσει των κυρίων τίτλων ορίσθηκε διεθνώς, κωδικοποιήθηκε και προσδιορίζει τη βάση στην οποία ο φόρος επιβάλλεται. Συγκεκριμένα:

- Φόροι στο εισόδημα, στα κέρδη και στα πάγια κεφαλαιακά κέρδη
- Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλειας
- Φόροι στους εργοδότες βασισμένοι στη μισθοδοσία ή στο ενεργό ανθρώπινο δυναμικό
- Φόροι Περιουσίας
 - Περιοδικοί φόροι στην ακίνητη περιουσία
 - Περιοδικοί φόροι στο καθαρό πλούτο
 - Φόροι κληρονομιών, δωρεών και ακινήτων
 - Φόροι σε χρηματοοικονομικές και κεφαλαιακές συναλλαγές
- Φόροι σε αγαθά και υπηρεσίες
 - Φόροι στην παραγωγή, πώληση, μεταφορά, ενοικίαση και παράδοση αγαθών και προσφοράς υπηρεσιών
 - Γενικοί Φόροι
 - Φόροι Προστιθέμενης Αξίας
 - Έμμεσοι φόροι
- Άλλοι φόροι

1.4) Η διάκριση των φόρων

Ο κλασικός τρόπος για να ομαδοποιήσουμε και να κατατάξουμε την φορολογική επιβάρυνση είναι :

- ✓ Άμεση φορολόγηση
- ✓ Έμμεση φορολόγηση
- ✓ Ασφαλιστικές εισφορές

Άμεσοι φόροι : Στον άμεσο φόρο αυτός που είναι υπόχρεος να τον πληρώσει, αυτός και τον καταβάλει πάνω στη φορολογική βάση που φανερώνει την φοροδοτική του ικανότητα, ενώ δεν υπάρχει η δυνατότητα να μετατεθεί. Τέτοιοι είναι ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, ο φόρος κληρονομιών, ο φόρος στην περιουσία.

Έμμεσοι φόροι : Αυτός που είναι υπόχρεος να τον καταβάλει μετακυλύει την πληρωμή σε άλλον με τελευταίο τον τελικό καταναλωτή. Τέτοιοι είναι οι φόροι κατανάλωσης Φ.Π.Α., όπου υπόχρεος της καταβολής είναι ο έμπορος αλλά τον καταβάλει ο τελικός πελάτης.

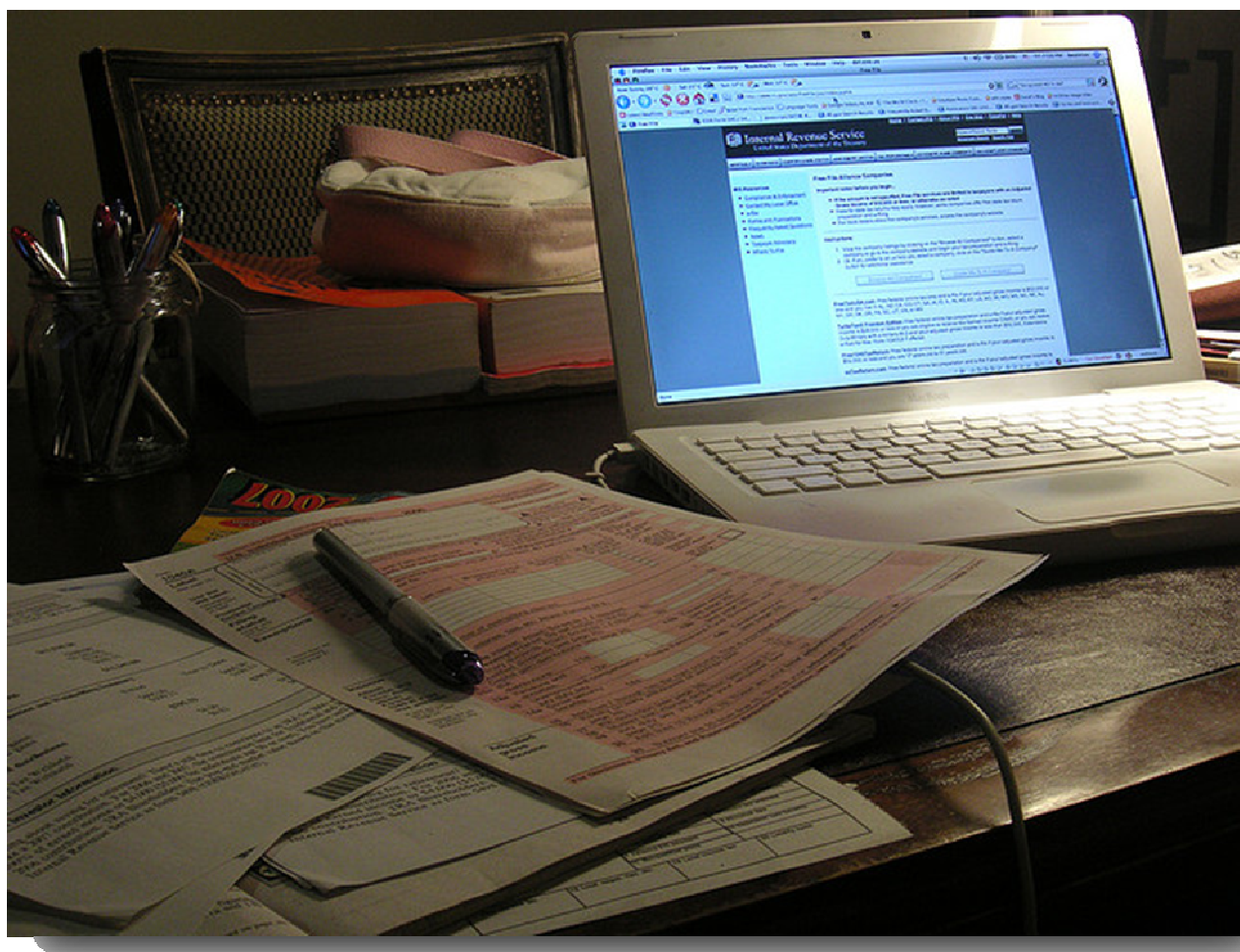
Μία ακόμη διαφορά μεταξύ άμεσου και έμμεσου είναι ότι ο άμεσος για να εισπραχθεί απαιτείται σύνταξη φορολογικής βεβαίωσης, ενώ ο έμμεσος εισπράττεται αμέσως. Επίσης, στον άμεσο, γεγονός είναι η περιοδικότητα και υπάρχει κανονικότητα ενώ στον έμμεσο φόρο δεν υπάρχει περιοδικότητα.

Ασφαλιστικές Εισροές : Είναι ο φόρος ο οποίος επιβάλλεται στην εργασία και περιλαμβάνει ένα ποσοστό από τον εργαζόμενο και ένα από τον εργοδότη. Βάση υπολογισμού αυτών των εισφορών είναι οι μικτές αποδοχές του εργαζόμενου ασφαλισμένου.

Οι φόροι αποτελούν λοιπόν το βασικό εργαλείο άσκησης οικονομικής πολιτικής με πολιτισμικές και κοινωνικές προεκτάσεις, καθώς μέσω της φορολογικής πολιτικής χρηματοδοτούνται, οι δημόσιες δαπάνες, επηρεάζουν τα επίπεδα απασχόλησης και

πληθωρισμού σε μία χώρα, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί εργαλείο πιο δίκαιης διανομής ή και αναδιανομής του πλούτου.

Η δομή των φόρων (ταμειευτικός, οικονομικός και κοινωνικός χαρακτήρας), καθώς επίσης και οι κανόνες σχεδίασης και εφαρμογής αυτών μέσα ένα οργανωμένο πλαίσιο λειτουργίας αποτελούν το φορολογικό σύστημα των κρατών.

1.5) Οι φόροι στην Ελλάδα

Η άμεση φορολόγηση είναι η καταβολή των εισφορών άμεσα από τους πολίτες προς το κράτος. Στην Ελλάδα είναι ο πιο συνηθέστερος τρόπος φορολόγησης των φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων.

Σύμφωνα με το Ελληνικό Σύνταγμα ισχύουν οι κάτωθι αρχές:

- Αρχή της νομιμότητας του φόρου, δηλαδή της επιβολής του φόρου με τυπικό νόμο (άρθρο 78παρ.1 του Ελληνικού Συντάγματος - 1. Κανένας φόρος δεν επιβάλλεται ούτε εισπράττεται χωρίς τυπικό νόμο που καθορίζει το υποκείμενο της φορολογίας και το εισόδημα, το είδος της περιουσίας, τις δαπάνες και τις συναλλαγές ή τις κατηγορίες τους, στις οποίες αναφέρεται ο φόρος)
- Αρχή της βεβαιότητας του φόρου, ο φόρος θα πρέπει να είναι βέβαιος και εκκαθαρισμένος (άρθρο 78παρ.1 Συντάγματος - ομοίως).
- Αρχή της μη αναδρομικότητας των φορολογικών ρυθμίσεων, (άρθρο 78παρ.2 - 2. Φόρος ή άλλο οποιοδήποτε οικονομικό βάρος δεν μπορεί να επιβληθεί με νόμο αναδρομικής ισχύος που εκτείνεται πέρα από το οικονομικό έτος το προηγούμενο εκείνου κατά το οποίο επιβλήθηκε).
- Αρχή της καθολικότητας του φόρου (άρθρο 4παρ.5 Συντάγματος – Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους).

Λόγω των αναγκών του σύγχρονου κράτους η φορολογία εξυπηρετεί πολλές ανάγκες και έτσι προκύπτει η αναγκαιότητα για διεύρυνση της φορολογίας. Διότι η ύπαρξη ενός μόνο φόρου θα καθιστούσε αναγκαία την θέσπιση υψηλού συντελεστή η οποία θα επέφερε πολλές δυσάρεστες κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες: θα παραβιαζόταν η αρχή της ισότητας, θα ενισχυόταν η φοροδιαφυγή, θα μειωνόταν η επενδυτική δραστηριότητα και άλλες δυσάρεστες συνέπειες.

Η αύξηση πάντως της φορολογικής επιβάρυνσής σε ποσοστιαία σχέση με το ΑΕΠ επιτυγχάνετε κυρίως με τους εξής τρόπους

- ✓ Αύξηση των φορολογικών συντελεστών
- ✓ Διεύρυνση της φορολογικής βάσης
- ✓ Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής

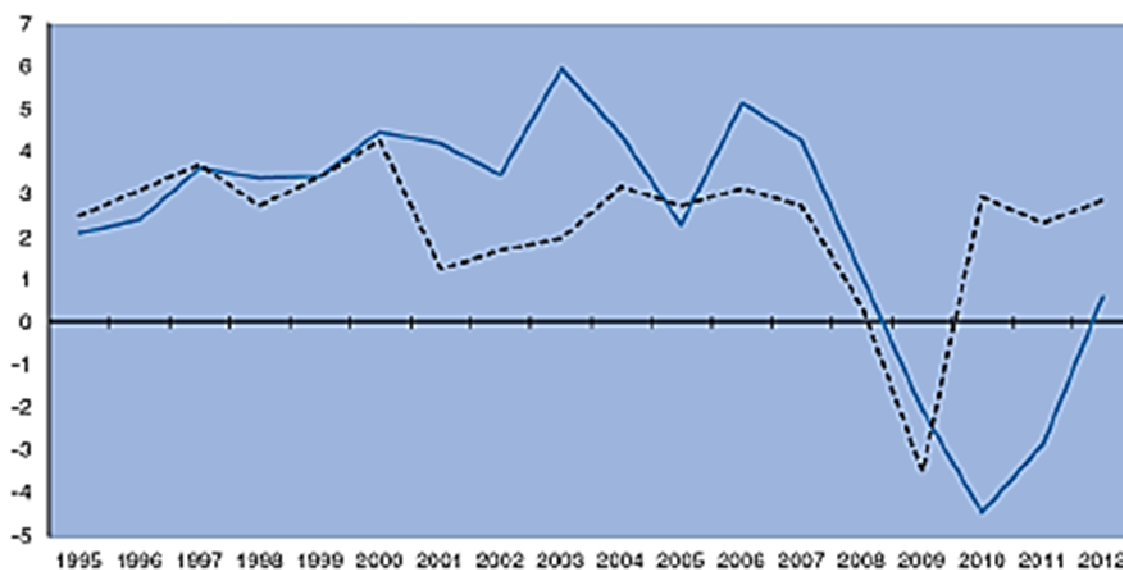

Κεφάλαιο 2:
Το Ελληνικό φορολογικό
σύστημα

2.1) Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα

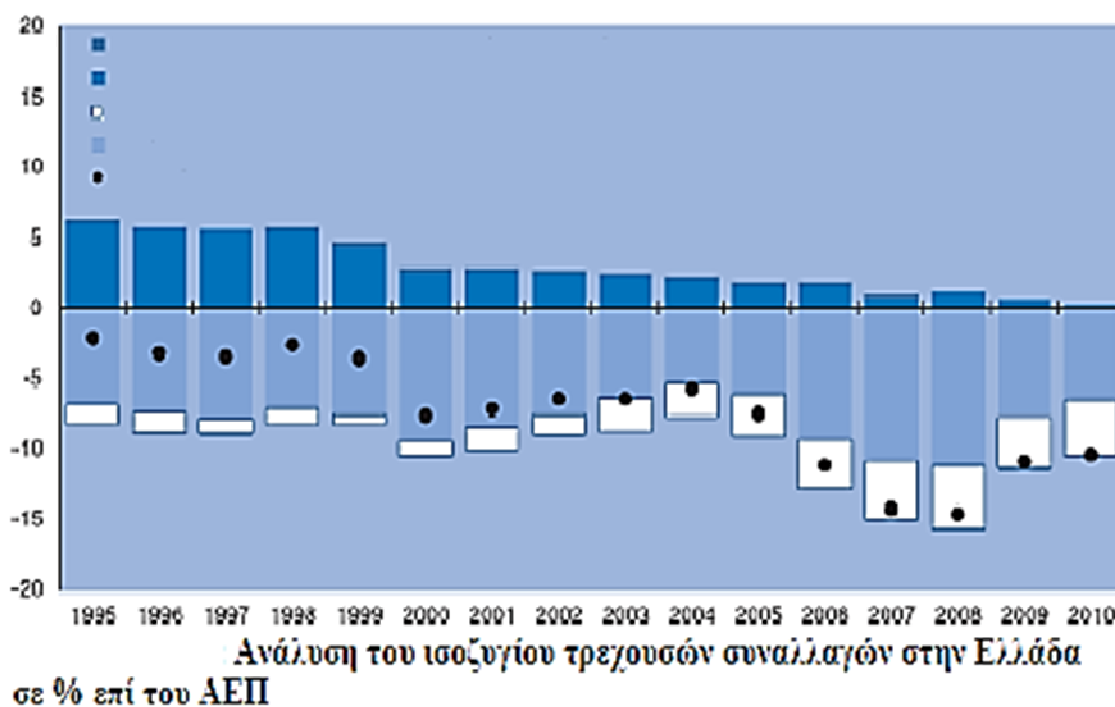
Η τρέχουσα δημοσιονομική κρίση στην Ελλάδα πορεύεται παράλληλα με την παγκόσμια οικονομική ύφεση, παρόλο που η κρίση στην Ελλάδα εκδηλώθηκε τη στιγμή που η ανάπτυξη την οποία γνώριζε ήταν στην πιο δυναμική της έκφανση μεταπολεμικά. Η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας μεταξύ 1995 και 2000 κινήθηκε στα επίπεδα του μέσου όρου του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), ενώ την περίοδο 2000-2007 επιταχύνθηκε με μέσο ετήσιο ρυθμό 4,2% σε διαφοροποίηση με τους μέσους όρους του ΟΟΣΑ.

Η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ

Πηγή: ΟΟΣΑ (2011), "OECD Economic Outlook No. 89", OECD Economic Outlook: Statistics and Projections

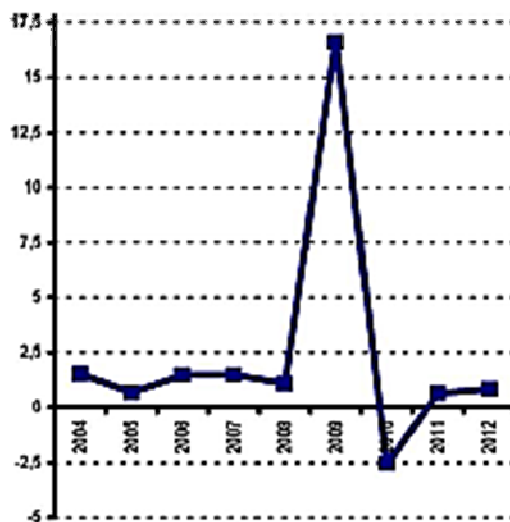
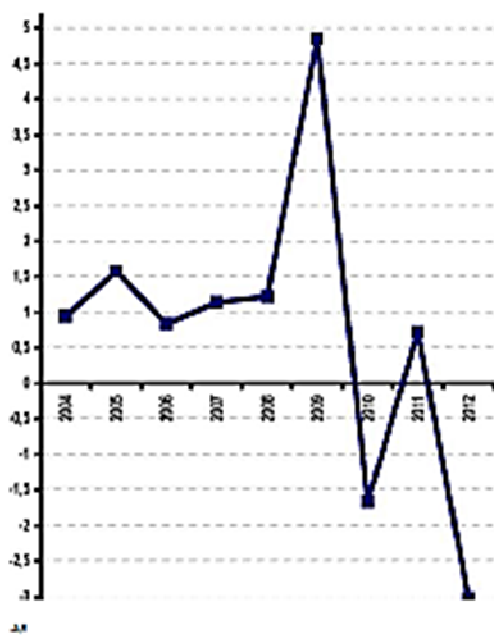
Παρά την παρατεταμένη οικονομική ανάπτυξη των τελευταίων ετών υπήρξε μία συσσώρευση πληθώρας μακροοικονομικών ανισορροπιών, με κυρίαρχο το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και την απώλεια της ανταγωνιστικότητας σε ένα πλαίσιο σταθερής συναλλαγματικής ισοτιμίας στη ζώνη του ευρώ. Η δυναμική των δημόσιων οικονομικών έγινε εμφανώς μη βιώσιμη όταν, με τις πρόσθετες επιπτώσεις της οικονομικής ύφεσης, το δημόσιο έλλειμμα εκτινάχθηκε στο 10% του ΑΕΠ το 2008, και σχεδόν στο 16% το 2009.

2.2) Φορολογικά έσοδα

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού του 2011, το σύνολο των εσόδων από φόρους ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα συμπεριλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης) ανήλθε σε 31% το 2010, πολύ κάτω από το 35,6% για την ΕΕ-27 και είναι από τη χαμηλότερη αναλογία φόρων προς το ΑΕΠ για τις χώρες της ζώνης του ευρώ, όπου η μέση τιμή ανέρχεται σε 36,4%.

Τα έσοδα από έμμεσους φόρους ανέρχονται σε 12,3% ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, ενώ τα έσοδα από κοινωνικές εισφορές σε 10,9% του ΑΕΠ. Παρά το γεγονός ότι η συμβολή τους είναι χαμηλότερη από ότι στην ΕΕ-27, που ανέρχεται σε 13,5% του ΑΕΠ, στην Ελλάδα οι έμμεσοι φόροι διαδραματίζουν έναν πιο σημαντικό ρόλο από ό,τι οι άμεσοι φόροι. Τα έσοδα από τους άμεσους φόρους εκφρασμένα ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι 7,8% σε σύγκριση με το 11,2% της ΕΕ-27. Ακολούθως αποτυπώνεται η διαχρονική τάση μεταβολής των φορολογικών εσόδων.

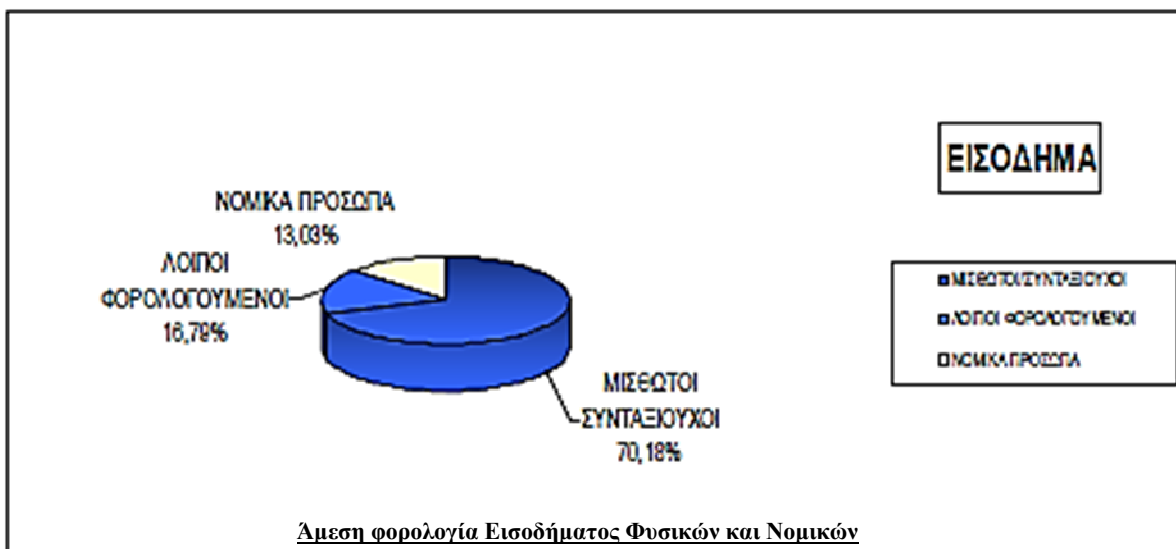
Τάση μεταβολής φορολογικών εσόδων

Τάση μεταβολής ΦΠΑ

Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού

2.3) Τα φορολογικά δεδομένα του οικονομικού έτους 2010

Σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών (ΓΓΠΣ), το μέγεθος της οικονομικής δραστηριότητας προκύπτει από την ανάλυση των φορολογικών δεδομένων, τα οποία αφορούν τη Φορολογία εισοδήματος κερδών νομικών και νομικών προσώπων, ΦΠΑ, τα πρόστιμα και τη φορολογία κεφαλαίου.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ		ΦΟΡΟΛΟΓΟΥ ΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΦΟΡΟΛΟΓΗΤ ΕΑ ΚΕΡΑΗ	ΔΙΑΦΕ ΡΩΣΗ
		€	€	%
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ/ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	81.215.127.026	-	70,18
	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ	19.430.249.332	-	16,79
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ		-	15.073.458.182	13,03
ΣΥΝΟΛΟ		115.718.834.540		100,00

Πηγή: ΓΤΠΣ – Στατιστικό Δελτίο φορολογικών δεδομένων Οικονομικού Έτους 2010

Άμεση φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών

Σύμφωνα με τα παραπάνω φορολογικά δεδομένα, το συνολικό εισόδημα που αποκτήθηκε το 2009 ανήλθε σε 115,7 δισεκ. ευρώ, εκ των οποίων τα 100,6 δις ευρώ (87%) αφορούσαν φορολογούμενο εισόδημα φυσικών προσώπων και τα υπόλοιπα 15,07 δις ευρώ (13%) φορολογητέα κέρδη νομικών προσώπων.

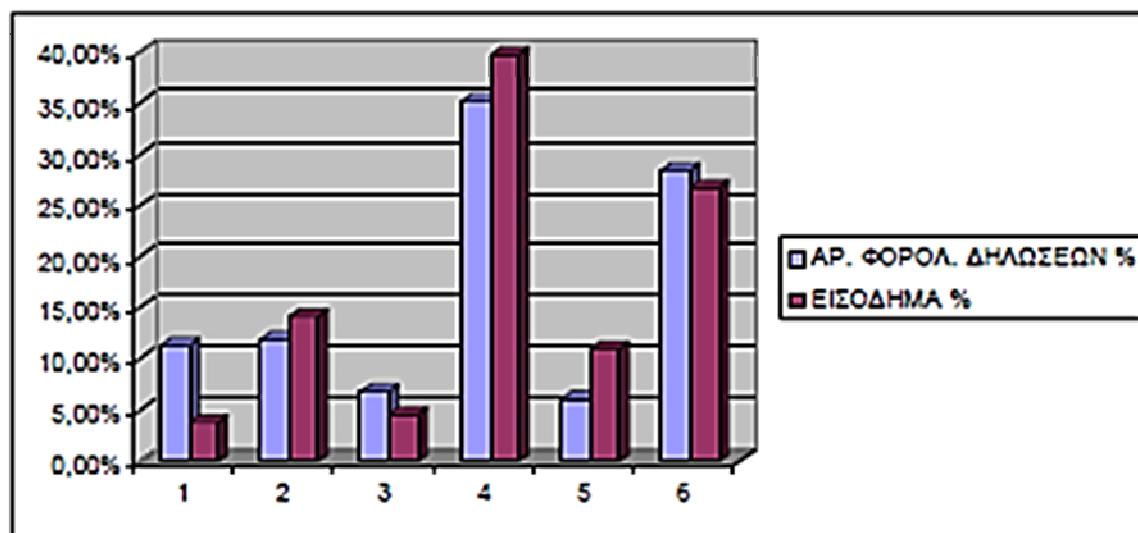
Η κατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος φυσικών προσώπων κατά πηγή προέλευσης δείχνει ότι η συντριπτική πλειονότητα (70%) των 81,2 δις ευρώ προήλθε από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις.

Όπως προκύπτει από τον ακόλουθο σχετικό πίνακα και σχεδιάγραμμα, η συμμετοχή των άλλων πηγών εισοδήματος στο συνολικό δηλωθέν εισόδημα των φυσικών προσώπων υπολείπεται σημαντικά, με ποσοστά που διαμορφώνονται σε 14% για τις εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, 4% τις οικοδομές, 11% τα ελεύθερα επαγγέλματα και 4,5% τις γεωργικές επιχειρήσεις.

A/A	ΕΙΣΟΔΗΜΑ Φ.Π. ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛ. ΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΑΡ. ΦΟΡΟΛ. ΔΗΛΩΣΕΩΝ %	ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	ΕΙΣΟΔΗΜΑ %
1	ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΕΣ	644.870	11,32%	3.896.476	3,88%
2	ΕΜΠΟΡΟΙ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΙ-ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ-ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΕΣ	680.270	11,95%	14.197.817	14,16%
3	ΓΕΩΡΓΟΙ-ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ-ΑΛΛΙΕΙΣ-ΕΚΜ. ΔΑΣΩΝ	394.632	6,93%	4.566.854	4,55%
4	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	2.005.328	35,21%	39.764.165	39,64%
5	ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	345.077	6,06%	10.990.065	10,96%
6	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	1.624.801	28,53%	26.885.368	26,80%
	ΣΥΝΟΛΑ	5.694.978		100.300.745	

Πηγή: ΓΓΠΣ - Στατιστικό Δελτίο φορολογικών δεδομένων Οικονομικού Έτους 2010.

Εισόδημα Φυσικών Προσώπων κατά πηγή προέλευσης

Πηγή: ΓΓΠΣ - Στατιστικό Δελτίο φορολογικών δεδομένων Οικονομικού Έτους 2010

2.4) Κατανομή Φόρων

Όπως προκύπτει από το ακόλουθο διάγραμμα και πίνακα το σύνολο των φόρων που αναλογούσε σε φυσικά και νομικά πρόσωπα για το οικονομικό έτος 2010 ήταν 12,6 δισεκ. ευρώ, εκ των οποίων τα 9 δις ευρώ (71%) αφορούσαν φόρο επί του εισοδήματος φυσικών προσώπων και τα υπόλοιπα 3,6 δις ευρώ (29%) φόρο επί των κερδών νομικών προσώπων.

Συμπερασματικά το 55% του φορολογικού βάρους στην ελληνική επικράτεια το επωμίστηκαν οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι, ενώ οι άλλες επαγγελματικές ομάδες και τα νομικά πρόσωπα συνεισέφεραν κατά πολύ λιγότερο.

ΦΟΡΟΣ		ΑΝΑΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩ ΜΑΤΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ	ΚΥΡΙΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜ ΑΤΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ	ΔΙΑΦΟΡΩ Σ Η
		€	€	%
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ/ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	7.019.559.971	-	55,54
	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕ ΝΟΙ	1.995.528.608	-	15,79
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ		-	3.622.760.945	28,67
ΣΥΝΟΛΟ		12.637.849.524		100,00

Πηγή: ΓΠΠΣ – Στατιστικό Δελτίο φορολογικών δεδομένων Οικονομικού Έτους 2010

Φόρος Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων

Φόρος Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων

Από τη μελέτη των δεδομένων του στατιστικού δελτίου της ΓΠΠΣ (Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων) για το οικονομικό έτος 2010 προκύπτει ότι ακόμη και εάν ληφθούν υπόψη οι παράγοντες που δύνανται να δικαιολογήσουν χαμηλά εισοδήματα, δύσκολα τεκμηριώνεται, με βάση την ελληνική οικονομική πραγματικότητα, ότι οκτώ στους δέκα μη μισθωτούς/μη συνταξιούχους έχουν πραγματικό εισόδημα κάτω των 10.000 ευρώ ετησίως και τρεις στους πέντε Έλληνες φορολογούμενους δεν οφείλουν να πληρώσουν φόρο. Όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, από τις 225.090 επιχειρήσεις που υπέβαλαν φορολογική δήλωση το 2010, οι 103.846 (46%) δήλωσαν μηδενικά κέρδη, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία (214.306 επιχειρήσεις ή το 95%) δήλωσε φορολογητέα κέρδη κάτω από 120.000 ευρώ.

Τα φορολογικά δεδομένα του 2010 καταδεικνύουν επίσης σοβαρές αδυναμίες του φορολογικού συστήματος της χώρας τόσο ως προς τους άμεσους όσο και ως προς τους έμμεσους φόρους.

Εάν παρατηρήσουμε αναλυτικότερα την πορεία της φορολογίας τις χρονιές 2009-20011 θα δούμε τα εξής:

- ✓ Η φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων έχει αυξηθεί σημαντικά για τις χρήσεις 2010 και 2011, δεδομένου ότι διανέμεται το σύνολο των κερδών που απομένει μετά την αφαίρεση από τα καθαρά κέρδη του φόρου εισοδήματος. Έτσι ενώ σε επίπεδο ονομαστικών συντελεστών φορολόγησης των εταιρικών κερδών έχουμε μείωση, στην πραγματικότητα η τελική επιβάρυνση αυξάνεται. Αυτό βέβαια θα μπορούσε να θεωρηθεί ως κίνητρο για κράτηση κερδών από τις επιχειρήσεις και επανεπένδυσή τους. Εδώ όμως θα πρέπει να αναφερθεί ότι απώτερος σκοπός του επενδυτή δεν είναι μόνο η πραγματοποίηση του κέρδους αλλά και η ανάληψή του. Αν η ανάληψη των κερδών καταστεί απαγορευτική φορολογικά, τότε το επενδυτικό ενδιαφέρον μπορεί να στραφεί σε άλλες αγορές πιο ευνοϊκές.

Δεν μπορούμε ωστόσο να παραβλέψουμε το γεγονός ότι οι διατάξεις που τέθηκαν με τον νέο νόμο (Ν.3943/2011) για τη φορολόγηση των νομικών προσώπων είναι πιο ευνοϊκές από αυτές που αντικατέστησαν, αφού ο φόρος επί των διανεμόμενων κερδών είναι πλέον παρακρατούμενος, με αποτέλεσμα να λύνονται σημαντικά προβλήματα αναφορικά με την εφαρμογή των συμβάσεων για την αποφυγή διπλής φορολογίας αλλά και την εφαρμογή της οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (123/2003) με την οποία ορίζεται η μη παρακράτηση φόρου επί των κερδών που διανέμουν οι ημεδαπές εταιρείες προς εταιρείες άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των οποίων είναι θυγατρικές. Θα ήταν χρήσιμο να σημειωθεί επίσης ότι ο φόρος 40% επί των διανεμόμενων κερδών του Ν.3842/2010 ως επιβαλλόμενος επ' ονόματι του νομικού προσώπου είχε σαν συνέπεια, πέρα από την αυξημένη συνολική επιβάρυνση και τα πρακτικά προβλήματα εφαρμογής, την αύξηση και της προκαταβολής γεγονός που μεγάλωνε ακόμη περισσότερο τα προβλήματα ρευστότητας που ήδη αντιμετωπίζουν οι περισσότερες επιχειρήσεις.

Ένα άλλο θέμα που προκύπτει με τη φορολόγηση των διανεμόμενων κερδών είναι ότι επιβάλλεται και σε κάθε διανομή ή κεφαλαιοποίηση κερδών προηγούμενων χρήσεων. Αυτό σημαίνει ότι αυξάνεται η φορολογική επιβάρυνση ήδη φορολογημένων κερδών. Τέτοιου είδους διατάξεις παγιδεύουν τις επιχειρήσεις σε ένα κλίμα συνεχούς αβεβαιότητας ως προς την τελική συνολική φορολογική επιβάρυνση των κερδών τους καθώς και σε αδυναμία ταμειακού προγραμματισμού και εκτέλεσης των μεσομακροπρόθεσμων επιχειρηματικών σχεδίων, παράγοντες που επιδρούν αρνητικά στην πραγματοποίηση επενδύσεων στη χώρα μας.

Σε ένα περιβάλλον έντονου φορολογικού ανταγωνισμού, όπου ο αγώνας για τη συνεχή μείωση των φορολογικών συντελεστών, ως κίνητρο πραγματοποίησης επενδύσεων, ολοένα και εντείνεται μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο, είναι απαραίτητη η υιοθέτηση πολιτικών προσέλκυσης κεφαλαίων και όχι απώθησής τους.

	Χρήση 2009		Χρήση 2010		Χρήση 2011
	Α.Ε.	Ε.Π.Ε.	Α.Ε., Ε.Π.Ε. κ.λπ. νομικά πρόσωπα		
			Καταργούμενες διατάξεις Ν.3842/2010	Νέες διατάξεις Ν.3943/2011	Νέες διατάξεις Ν.3943/2011
Συντελεστής φορολογίας	25% στο σύνολο	25% στο σύνολο	24% αδιανέμητα 40% διανεμόμενα	24% στο σύνολο	20% στο σύνολο
Φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών (α)	25.000,00	25.000,00	40.000,00	24.000,00	20.000,00
Συντελεστής διανεμόμενων κερδών	10% στα διανεμόμενα (αυτοτελής)			21% στα διανεμόμενα (παρακρ/νος)	25% στα διανεμόμενα (παρακρ/νος)
Φόρος διανεμόμενων κερδών (β)	7.500,00			15.960,00	20.000,00
Συνολική φορολογική επιβάρυνση	32.500,00	25.000,00	40.000,00	39.960,00	40.000,00
Ποσοστό φορολογικής επιβάρυνσης	32,5%	25%	40%	39,96%	40%
Προκαταβολή φόρου εισοδήματος	20.000,00	20.000,00	32.000,00	19.200,00	16.000,00

Φορολογικές επιβαρύνσεις

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται η διάρθρωση των φορολογικών εσόδων στην Ελλάδα μεταξύ των ετών 2000 έως 2009 ως ποσοστό του Α.Ε.Π., σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, όπως δημοσιεύονται στην έκθεσή της Taxation Trends in European Union 2011.

Η εξέλιξη των εσόδων, κατά την εξεταζόμενη περίοδο, δείχνει τα εξής:

Διάρθρωση των φορολογικών εσόδων στην Ελλάδα (% Α.Ε.Π.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Έμμεσοι φόροι	14,2	13,8	13,3	12,4	12,0	12,0	12,6	12,8	12,5	11,5
Φ.Π.Α.	7,2	7,5	7,6	7,0	6,8	6,9	7,1	7,3	7,2	6,4
Ειδικοί φόροι κατανάλ.	3,1	3,1	2,9	2,8	2,6	2,6	2,5	2,5	2,3	2,6
Λοιποί φόροι κατανάλ. (συμπερ.εισαγ.φόρων)	3,3	2,7	2,4	2,3	2,2	2,2	2,7	2,6	2,6	2,1
Λοιποί φόροι συναλλ.	0,6	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5
Άμεσοι φόροι	10,0	8,8	8,8	8,0	8,2	8,7	8,2	8,2	8,2	8,5
Φόρος εισοδήματος										
Φυσικών προσώπων	5,0	4,5	4,5	4,3	4,4	4,6	4,7	4,9	4,9	5,1
Νομικών προσώπων	4,1	3,4	3,4	2,9	3,0	3,3	2,7	2,5	2,5	2,4
Λοιποί φόροι	0,8	1,0	0,9	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9
Ασφαλιστικές εισφορές	10,5	10,6	11,6	11,7	11,2	11,2	10,6	11,1	11,0	10,4
Εργοδοτών	4,9	4,9	5,5	5,4	5,1	5,1	4,8	5,1	5,2	4,7
Εργαζομένων	4,1	4,2	4,5	4,7	4,4	4,5	4,1	4,2	4,2	3,8
Αυτοαπασχολούμενων	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8	1,7	1,8
Σύνολο	34,6	33,2	33,7	32,1	31,3	31,9	31,5	32,1	31,7	30,3
Μ.Ο. EU-27	37,0	36,4	36,1	36,2	36,2	36,6	36,7	37,2	36,7	35,8
Μ.Ο. ΕΑ-17	37,3	37,0	36,9	36,8	36,6	37,0	37,1	37,4	37,0	36,5

Πηγή: Taxation Trends in European Union, 2011

- Τα έσοδα από έμμεσους φόρους κατά την εξεταζόμενη περίοδο μειώνονται σταθερά ως ποσοστό του Α.Ε.Π. έως και το 2005. Τα έτη 2006 και 2007 παρουσιάζεται μία αύξηση ενώ το 2009 έχουμε σημαντική μείωση σε σχέση με το 2008 (1% του Α.Ε.Π.)
- Τα έσοδα από άμεσους φόρους μετά τη σημαντική πτώση που παρουσίασαν το 2001 ακολουθούν μία σχετικά σταθερή πορεία (με εξαίρεση το 2005), ενώ το 2009 αυξήθηκαν κατά 0,3% του Α.Ε.Π.
- Οι ασφαλιστικές εισφορές παρουσιάζουν μία μικτή τάση μικρών αυξομειώσεων διαχρονικά, ενώ κατά το 2009 έχουμε μία μείωση της τάξης του 0,6% του Α.Ε.Π.

- Τέλος, το σύνολο φορολογικών εσόδων (άθροισμα άμεσων, έμμεσων φόρων και ασφαλιστικών εισφορών) βαίνει σταθερά μειούμενο κατά την εξεταζόμενη περίοδο (με εξαίρεση το 2002, 2005 και 2007 όπου παρουσιάζεται μικρή αύξηση) φτάνοντας το 2009 στο 30,3% του Α.Ε.Π., σημειώνοντας σημαντική μείωση κατά 1,4% του Α.Ε.Π. σε σχέση με το 2008. Η μείωση αυτή δεν προέρχεται μόνο από μειώσεις φόρων αλλά και από τη μείωση του Α.Ε.Π. που παρατηρείται τα τελευταία έτη λόγω της ύφεσης.

Από τα παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι υπάρχει μία σταθερά σημαντική εξάρτηση των εισπραττόμενων εσόδων από την έμμεση φορολογία, η οποία για το 2009 αντιστοιχεί το 37,9% των συνολικών εσόδων, ενώ αν εξαιρέσουμε τις ασφαλιστικές εισφορές αποτελεί το 57,5% των συνολικών (από άμεσους και έμμεσους φόρους) εσόδων.

Ανάλογα είναι τα συμπεράσματα που προκύπτουν και από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην « Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του απολογισμού και ισολο-

γισμού του κράτους για το έτος 2009», με κάποιες μικρές διαφορές σε σχέση με τα

Σύνθεση των φορολογικών εσόδων ανά κατηγορία φόρων

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
Έμμεσοι φόροι	58,3	58,3	56,4	58,4	59,0	59,2	56,9	60,6
Άμεσοι φόροι	41,7	41,7	43,6	41,6	41,0	40,8	43,1	39,4
Σχέση έμμεσων/ άμεσων φόρων	1,40	1,40	1,29	1,41	1,45	1,44	1,32	1,54

Πηγή: Απολογισμός τους κράτους 2009, Έκθεση Ελεγκτικού Συνεδρίου

στοιχεία που δημοσιεύονται από την Eurostat, που όμως δεν επηρεάζουν την ουσία των συμπερασμάτων. Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται η σχέση έμμεσων-άμεσων φόρων κατά τα έτη 2003 ως 2010. Βλέπουμε ότι ενώ το 2009 η συμμετοχή

των άμεσων φόρων στο σύνολο των φορολογικών εσόδων αυξήθηκε σημαντικά η σχέση αυτή εκτιμάται ότι μεταβάλλεται και πάλι το 2010, γεγονός που οφείλεται στη σημαντική αύξηση έμμεσων φόρων το 2010, όπως οι συντελεστές Φ.Π.Α., οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης καυσίμων, καπνών κ.λπ.

2.5) Η φοροδιαφυγή

Οι επιπτώσεις της φοροδιαφυγής ξεπερνούν τα όρια των δημοσίων εσόδων και αποτελεί μείζον κοινωνικό πρόβλημα, όταν ξεφεύγει η ανάλυση από την ακαδημαϊκή προσέγγιση και γίνεται μετρήσιμη.

Η φοροδιαφυγή είναι ένα σύνθετο και διαρθρωτικό φαινόμενο, το οποίο επηρεάζει αρνητικά την αποτελεσματικότητα της οικονομίας και διευρύνει την κοινωνική ανισότητα. Η φοροδιαφυγή, μέσω της φορολογίας, επιφέρει στρεβλώσεις την κατανομή και την αναδιανομή των οικονομικών πόρων τόσο σε βραχυχρόνιο όσο και σε μακροχρόνιο ορίζοντα, ενώ επηρεάζει το διαθέσιμο εισόδημα των πολιτών και συνεπώς τη δομή της οικονομίας, καθώς και τις κυβερνητικές αποφάσεις σχετικά με την προσφορά και ζήτηση εργασίας κατά κλάδο ή επάγγελμα, τη διαχρονική κατανομή του εισοδήματος μεταξύ κατανάλωσης και αποταμίευσης, το ύψος των τιμών, το ύψος των εισαγωγών, τη ροή εισοδήματος στην αλλοδαπή κ.λπ.

Παράλληλα, η φοροδιαφυγή επηρεάζει αρνητικά την αναδιανεμητική λειτουργία της «προοδευτικής» φορολογίας από τα πλουσιότερα προς τα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα, αυξάνει τα φορολογικά βάρη των εντίμων φορολογουμένων, καταστρατηγώντας με αυτό τον τρόπο βασικές αρχές του Συντάγματος για δίκαιη και ίση μεταχείριση ατόμων με παρόμοιο εισόδημα. Επιπρόσθετα 370.28, οδηγεί σε αύξηση των δανειακών αναγκών του κράτους, καθώς αφαιρεί από το Δημόσιο πόρους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση κρατικών δαπανών, τη δυνατότητα δημόσιων επενδύσεων, επηρεάζοντας την ποιότητα και ποσότητα παρεχόμενων δημόσιων αγαθών και γενικότερα δημιουργεί δυσκολίες στην εφαρμογή πολιτικών του κοινωνικού κράτους.

Συνεπώς το κόστος από τη φοροδιαφυγή σε ατομικό επίπεδο διαχέεται άμεσα και έμμεσα στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, θίγοντας έτσι και κοινωνικές ομάδες που καταβάλλουν συστηματικά και με συνέπεια τους φόρους που τους αναλογούν.

2.6) Το πρόβλημα του Ελληνικού φορολογικού συστήματος

Στην Ελλάδα το πρόβλημα της μη καταβολής φόρων έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις και στις τρεις μορφές που συναντάται στην παγκόσμια οικονομία, τη φοροδιαφυγή, τη φοροδιαφυγή και την παραοικονομία. Σύμφωνα με Έρευνα του Ο.Ε.Ε. και του Τμήματος Στατιστικής του Οικ. Παν. Αθηνών του 2010 με θέμα «Μέτρηση της Φορολογικής Συνείδησης» διαπιστώθηκε ότι:

- 8 στους 10 ερωτηθέντες εκτιμούν ότι οι φορολογούμενοι που φοροδιαφεύγουν το πραγματοποιούν επειδή «υπάρχει μικρή πιθανότητα εντοπισμού τους» από τις φοροελεγκτικές αρχές που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.
- 1 στους 5 είναι διατεθειμένος να πάρει το ρίσκο της απόκρυψης των εισοδημάτων του, έστω και αν γνωρίζει ότι είναι πολύ πιθανό να εντοπισθεί από τις φορολογικές αρχές
- Σχεδόν 1 στους 2 των ερωτηθέντων πιστεύει ότι «αν θελήσει να αποκρύψει τα εισοδήματά του από την εφορία, μπορεί να το πραγματοποιήσει».
- 1 στους 10 παραδέχεται ότι έχει επιχειρήσει να εξαπατήσει την εφορία αναφορικά με τα πραγματικά του εισοδήματα
- 8 στους 10 θεωρούν ότι είναι ηθική τους υποχρέωση να δηλώνουν τα πραγματικά τους εισοδήματα
- 1 στους 2 πολίτες θεωρούν ότι σε ένα διεφθαρμένο κράτος η φοροδιαφυγή αποτελεί μια λογική αντίδραση.

Συμπερασματικά προκύπτει ότι η αδυναμία σύλληψης των φοροφυγάδων και η έκταση της διαφθοράς αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για τον καθορισμό της φορολογικής συμπεριφοράς των πολιτών. Για τη χώρα μας οι εργασίες μέτρησης της φοροδιαφυγής, καθώς και των αιτίων που την προκαλούν, είναι είτε αποσπασματικές, είτε υιοθετούν αμφίβολης καταλληλότητας για την ελληνική περίπτωση μεθοδολογίες και το όλο θέμα παραμένει εν πολλοίς αδιερεύνητο. Το μέγεθος της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα έχει καταγραφεί από διάφορους διεθνείς οργανισμούς.

Η συνοπτική αναφορά στο πρόβλημα της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας στην Ελλάδα δείχνει ξεκάθαρα ότι η φορολογική διοίκηση αδυνατούσε στοιχειωδώς να εισπράξει τους φόρους. Ένας φορολογικός ελεγκτικός μηχανισμός εξαρτώμενος από έναν απαρχαιωμένο Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και προσηλωμένος σε ένα αυστηρό σύστημα επιβολής προστίμων με πολύ χαμηλή εισπραξιμότητα, ο οποίος αντικειμενικά δεν μπορούσε να επιτελέσει το έργο του ενώ ταυτόχρονα το πλαίσιο αυτό ήταν η γενεσιουργός αιτία της διαφθοράς και της αδιαφάνειας.

Η φορολογική πολιτική που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα κατά τις τελευταίες δεκαετίες συνδυασμό με την τάση διεύρυνσης του δημόσιου τομέα, αποτελούν το κύριο αίτιο για τη διαρκή εμφάνιση ελλειμμάτων και τη συνεπακόλουθη σταδιακή διόγκωση του δημοσίου χρέους.

Τα δημοσιονομικά στοιχεία του Κράτους, χαρακτηρίζονται από:

- a) μεγεθυμένο δημόσιο τομέα και
- b) χαμηλά συνολικά φορολογικά έσοδα.

Περαιτέρω, επιβαρυντικά στοιχεία των παραπάνω δυσμενών παραγόντων είναι η αναποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα, η διαφθορά δημοσίων λειτουργών, η μη αποτελεσματική λειτουργία του φοροεισπρακτικού μηχανισμού και η μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγή.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 4 του Συντάγματός μας οι Έλληνες Πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους. Επιπλέον κατά την παρ.1 του αρ.78 κανένας φόρος δεν επιβάλλεται ούτε εισπράττεται χωρίς τυπικό νόμο που καθορίζει το υποκείμενο της φορολογίας και το εισόδημα, το είδος της περιουσίας, τις δαπάνες και τις συναλλαγές ή τις κατηγορίες τους, στις οποίες αναφέρεται ο φόρος. Τέλος η 2η παράγραφος του ίδιου άρθρου ορίζει πως φόρος ή άλλο οποιοδήποτε οικονομικό βάρος δεν μπορεί να επιβληθεί με νόμο αναδρομικής ισχύος που εκτείνεται πέρα από το οικονομικό έτος το προηγούμενο εκείνου κατά το οποίο επιβλήθηκε.

Κατά το άρθρο 113 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει διατάξεις για την εναρμόνιση των νομοθεσιών περί των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων καταναλώσεως και των λοιπών εμμέσων φόρων, στο βαθμό που η εναρμόνιση αυτή είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η εγκαθίδρυση και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

Οι ανωτέρω διατάξεις είναι αυτές που με διαφορά επηρεάζουν, ή τουλάχιστον οφείλουν να επηρεάζουν, το Ελληνικό Φορολογικό Σύστημα διαμορφώνοντας αντιστοίχως των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του.

Επίσης σύμφωνα με μία μελέτη του ΟΟΣΑ (OECD Public Governance Reviews GREECE -2012) μία πρόσφατη δημοσκόπηση του Ευρωβαρομέτρου, το 98% του πληθυσμού εκτιμά ότι η διαφθορά αποτελεί πρωτεύον πρόβλημα στην Ελλάδα το υψηλότερο ποσοστό ανάμεσα στις 27 χώρες της ΕΕ (Ευρωβαρόμετρο, 2009). Οι αντιλήψεις για την ύπαρξη δικτύων διαφθοράς εκτείνονται σε ολόκληρο το εύρος του δημόσιου τομέα, ενώ είναι υψηλότερες όσον αφορά στην κεντρική διοίκηση και τις υπηρεσίες υγείας, και χαμηλότερες όσον αφορά στις περιφερειακές και τοπικές αρχές.

Ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι το ποσοστό του πληθυσμού που βιώνει φαινόμενα διαφθοράς σε ετήσια βάση είναι σημαντικό, αλλά όχι μεταξύ των υψηλότερων στην Ευρώπη, ενώ διαφοροποιείται η τιμή του ελληνικού πληθυσμού για τις αιτίες της διαφθοράς.

Ανάμεσά τους συγκαταλέγονται: Η έλλειψη Πολιτικής Βούλησης, η δέσμευση δη-

λαδή εκ μέρους της Κυβέρνησης και του Κοινοβουλίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς η ανεπαρκής εφαρμογή των νόμων η έλλειψη διαφάνειας στον τρόπο με τον οποίο δαπανάται το δημόσιο χρήμα. Αξιοσημείωτη είναι η αντίληψη μεταξύ των δημοσίων υπαλλήλων ότι συμερίζονται την αρνητική εικόνα του πληθυσμού για την διοίκηση. Σχεδόν ένας στους τρεις δημοσίους υπαλλήλους πιστεύει ότι το βασικό πρόβλημα της διοίκησης είναι η ευνοιοκρατία (14%), οι πελατειακές σχέσεις (10%), η διαφθορά (6%), καθώς και η ελάχιστη αξιοποίηση των ικανοτήτων του προσωπικού (17%).

Η πλειονότητα των δημοσίων υπαλλήλων πιστεύει επίσης ότι η ποιότητα των ρυθμίσεων που επεξεργάζεται η διοίκηση δεν είναι καλή και υπάρχει μία επιδείνωση (ή τουλάχιστον δεν έχει βελτιωθεί) κατά τα τελευταία 20 χρόνια. Με το δεδομένο ότι η

έκδοση ρυθμιστικών πράξεων αποτελεί τον μεγαλύτερο όγκο του έργου της διοίκησης, συμπεραίνει κανείς ότι η δημόσια διοίκηση έχει αρνητική γνώμη για την ποιότητα του ίδιου του έργου της.

Με βάση το επιχειρησιακό πρόγραμμα καταπολέμησης της φοροδιαφυγής 2011-2013, η αντιμετώπιση της διαφθοράς στο φοροεισπρακτικό μηχανισμό αποτελεί προτεραιότητα και αντιμετώπιση με ιδιαίτερη αυστηρότητα τις περιπτώσεις κρουσμάτων διαφθοράς που θα παρουσιαστούν με άμεση παραπομπή στη δικαιοσύνη.

Κεφάλαιο 3: Τα είδη των φόρων

3.1) Τα βασικά είδη των Ελληνικών φόρων

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι φορολογικές απαλλαγές αποτελούν αποκλίσεις από τη βασική δομή των φόρων κρίθηκε σκόπιμο στο σημείο αυτό να αναφερθούν τα βασικά είδη φόρων που συνθέτουν το Ελληνικό φορολογικό σύστημα:

3.2) Άμεσοι φόροι

3.2.1) Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων

Η φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων καθορίζεται με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν.2238/94 όπως ισχύει). Επιβάλλεται στο ετήσιο συνολικό καθαρό εισόδημα από κάθε πηγή, το οποίο προκύπτει το αμέσως προηγούμενο οικονομικό έτος είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό, αν πρόκειται για φυσικό πρόσωπο που είναι κάτοικος Ελλάδος ή προκειμένου για κάτοικο αλλοδαπής στα εισοδήματα που αποκτά στην Ελλάδα. Ο φόρος υπολογίζεται βάσει προοδευτικής κλίμακας, ενώ προβλέπεται, καταρχήν, αφορολόγητο ποσό 5.000 ευρώ για όλους τους φορολογούμενους, μισθωτούς, συνταξιούχους και επαγγελματίες. Ειδικότερα, για τους νέους ηλικίας έως 30 ετών, για τους συνταξιούχους άνω των 65 ετών και τα άτομα με ειδικές ανάγκες ή τους συνταξιούχους ανεξαρτήτως ηλικίας με παιδιά με ειδικές ανάγκες το αφορολόγητο ποσό ορίζεται στις 9.000 ευρώ. Εφόσον το δηλωθέν εισόδημα, πραγματικό ή αυτό που προκύπτει με βάση τις αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες και δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου, δεν υπερβαίνει τις 9.000 ευρώ. Επίσης προβλέπονται πρόσθετα 5αφορολόγητα ποσά για όλους τους φορολογούμενους με βάση τον αριθμό των τέκνων τους.

Οι συντελεστές φορολογίας των εισοδημάτων που αποκτώνται το έτος 2012 είναι 10% για το κλιμάκιο από 5.001 έως 12.000 ευρώ, 18% για το κλιμάκιο 12.001 έως 16.000 ευρώ, 25% για το κλιμάκιο 16.001 έως 26.000 ευρώ, 35% για το κλιμάκιο 26.001 έως 40.000 ευρώ, 38% για το κλιμάκιο 40.001 έως 60.000 ευρώ, 40% για το κλιμάκιο 60.001 έως 100.000 ευρώ και 45% για τα εισοδήματα που ξεπερνούν τα 100.000 ευρώ.

3.2.2) Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων

Η φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων επιβάλλεται με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ). Τα νομικά πρόσωπα διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- κερδοσκοπικού χαρακτήρα και
- μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Ο φόρος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, επιβάλλεται στο συνολικό, από κάθε πηγή, φορολογητέο εισόδημα που αποκτάται από τα νομικά πρόσωπα. Για τα νομικά πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 101 του ΚΦΕ (ημεδαπές ΑΕ, ΕΠΕ, συνεταιρισμοί, αλλοδαπές επιχειρήσεις κ.λπ.) ο φόρος υπολογίζεται με συντελεστή 20% στο συνολικό φορολογητέο εισόδημά τους για εισοδήματα οικονομικού έτους 2012 και εφεξής. Ειδικά για τα κέρδη που διανέμουν οι ημεδαπές ΑΕ και ΕΠΕ, με τη μορφή αμοιβών και ποσοστών στα μέλη ΔΣ και στους διευθυντές, αμοιβών εργατοϋπαλληλικού προσωπικού, εκτός μισθού, καθώς και μερισμάτων ή προμερισμάτων, ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 25%. Με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του δικαιούχου για τα πιο πάνω εισοδήματα. Παράλληλα για τους δικαιούχους κατοίκων χωρών με τις οποίες υφίσταται Σύμβαση για την Αποφυγή της Διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ), εφαρμόζεται ο χαμηλότερος συντελεστής παρακράτησης που προβλέπεται από την οικεία ΣΑΔΦ (ή απαλλαγή), ενώ σε περίπτωση συνδεδεμένων εταιρειών με την έννοια του άρθρου 11 του ν. 2578/1998 δεν ενεργείται καμία παρακράτηση (όταν έχει συμπληρωθεί διετία με ελάχιστο ποσοστό 10% συμμετοχής) ή ο παρακρατούμενος φόρος θα επιστρέφεται (όταν συμπληρώνεται η διετία που προβλέπει η οδηγία).

Τέλος, στα εισοδήματα των νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ημεδαπά ή αλλοδαπά, ο φόρος υπολογίζεται με συντελεστή 23% για τα εισοδήματα οικονομικού έτους 2012, που μειώνεται περαιτέρω κατά μία ποσοστιαία μονάδα ετησίως, ώστε τελικά τα εισοδήματα οικονομικού έτους 2015 και επομένων να φορολογηθούν με συντελεστή 20%.

3.2.3) Φορολογία πλοίων

Σημείο αναφοράς στη φορολόγηση πλοίων είναι η θέσπιση των διατάξεων του ν. 27/1975 όπως αυτές ισχύουν σήμερα. Ο φόρος επιβάλλεται στα με Ελληνική σημαία πλοία αλλά και στα με ξένη σημαία πλοία Ελληνικών συμφερόντων, τα οποία είναι συμβεβλημένα με το ΝΑΤ για την ασφάλιση των πληρωμάτων τους. Ο φόρος υπολογίζεται με βάση την ηλικία των πλοίων και την ολική χωρητικότητά τους σε κόρους και βαρύνει τους πλοιοκτήτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

3.2.4) Φόρος ακίνητης περιουσίας

Με τις διατάξεις του ν. 3842/10 (άρθρα 27-50) επιβλήθηκε, από το έτος 2010 και για κάθε επόμενο, φόρος στην ακίνητη περιουσία. Υπόχρεο στην καταβολή του φόρου είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, κατοικία ή έδρα του, για την ακίνητη περιουσία του που βρίσκεται στην Ελλάδα και έχει στην κυριότητά του την 1η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας.

Στην έννοια του όρου ακίνητη περιουσία περιλαμβάνονται το δικαίωμα της πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας και της οίκησης επί ακινήτων, καθώς και το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης θέσεων στάθμευσης, βοηθητικών χώρων και κολυμβητικών δεξαμενών που βρίσκονται σε κοινόκτητο τμήμα υπογείου, πυλωτής, δώματος ή ακαλύπτου χώρου οικοδομής.

Για τον υπολογισμό του φόρου ακίνητης περιουσίας λαμβάνεται υπόψη η αξία που έχουν τα ακίνητα ή τα εμπράγματα σε αυτά δικαιώματα, κατά την 1η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας. Επί της συνολικής αξίας της ακίνητης περιουσίας κάθε φυσικού προσώπου επιβάλλεται φόρος με προοδευτικούς συντελεστές ανά κλιμάκιο που κυμαίνονται από 0,2% έως 1%, ενώ αξία περιουσίας για κάθε φυσικό πρόσωπο μέχρι 200.000 ευρώ δεν υπόκειται σε φορολογία. Η αξία των ακινήτων των νομικών προσώπων φορολογείται με συντελεστή 6%, πλην ορισμένων νομικών προσώπων ειδικών κατηγοριών που φορολογούνται με συντελεστές 0,3%, 1% και 3%.

Παράλληλα, με τον πιο πάνω νόμο καταργήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 5 έως 19 του ν. 3634/08, που αφορούσαν στο ενιαίο τέλος ακινήτων.

3.2.5) Ειδικός φόρος επί των ακινήτων

Με τις διατάξεις των άρθρων 15-17 του ν. 3091/02, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 57 του ν. 3842/10 και ισχύουν, επιβάλλεται ειδικός ετήσιος φόρος με συντελεστή 15% επί της αξίας των ακινήτων που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες του άρθρου 51Α του ΚΦΕ και βρίσκονται στην Ελλάδα. Με τις διατάξεις του άρθρου 15 προβλέπονται συγκεκριμένες εξαιρέσεις από το φόρο ανάλογα με τη δραστηριότητα των νομικών προσώπων και τη χώρα στην οποία έχουν την έδρα τους.

Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ) .Με τις διατάξεις του άρθρου 53 του ν. 4021/2011 όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4047/2012 και ισχύει, επιβλήθηκε για λόγους εθνικού συμφέροντος που συνίστανται στην άμεση μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος ειδικό τέλος υπέρ του Δημοσίου στις ηλεκτροδοτούμενες για οικιστική ή εμπορική χρήση δομημένες επιφάνειες των ακινήτων που υπάγονται κατά τη 17η Σεπτεμβρίου 2011 και την 31η Μαρτίου 2012 στο τέλος ακίνητης περιουσίας που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 24 του ν. 2130/1993 (Α' 62). Με το τέλος αυτό βαρύνονται για το έτος 2011 ο κατά την 17/9/2011 κύριος του ακινήτου και σε περίπτωση επικαρπίας ο επικαρπωτής, για δε το έτος 2012 ο κατά την 31/3/2012 κύριος ή επικαρπωτής αντίστοιχα και για τον υπολογισμό του λαμβάνεται υπόψη το εμβαδόν της δομημένης επιφάνειας, το ύψος της τιμής ζώνης και η παλαιότητα του ακινήτου, καθώς και ο συντελεστής προσαύξησης αντιστρόφως ανάλογος προς την παλαιότητα του ακινήτου και συντελεστής προσδιορισμού του τέλους σε ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο.

Από το τέλος απαλλάσσονται τα ακίνητα που ανήκουν στο Δημόσιο, στα ΝΠΔΔ, στους ΟΤΑ, οι ιεροί ναοί, τα μουσεία, τα γήπεδα ή οι χώροι αθλητικών εγκαταστάσεων, οι κοινόχρηστοι χώροι πολυκατοικιών και τουριστικών καταλυμάτων, τα διατηρητέα, οι αρχαιολογικοί χώροι κ.ά., καθώς και οι άνεργοι υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Μειωμένο επιβάλλεται το τέλος στους πολύτεκνους, ανάπηρους και αναξιοπαθούντες υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

3.2.6) Φόρος κληρονομιών

Με τις διατάξεις του ν. 2961/01, όπως ισχύει, επιβάλλεται φόρος σε κάθε περιουσία που βρίσκεται στην Ελλάδα και περιέρχεται σε ημεδαπούς ή αλλοδαπούς κατά κληρονομιά ή κληροδοσία. Ο φόρος είναι προοδευτικός και είναι συνάρτηση της αξίας της κληρονομικής μερίδας και της συγγενικής σχέσης του κληρονόμου προς τον κληρονομούμενο. Για κληρονόμους που υπάγονται στην Α' και Β' κατηγορία ο φόρος υπολογίζεται με συντελεστές που κυμαίνονται από 1% έως 10% και από 5% έως 20% μετά την αφαίρεση αφορολογήτου ποσού 150.000 ευρώ και 30.000 ευρώ αντίστοιχα. Για τους κληρονόμους που υπάγονται στην Γ' κατηγορία οι συντελεστές κυμαίνονται από 20% έως 40% και το αφορολόγητο ποσό είναι 6.000 ευρώ.

3.2.7) Φορολογία δωρεών και γονικών παροχών

Με τις διατάξεις του ν.2961/01, όπως ισχύει, επιβάλλεται φόρος σε κάθε δωρεά και γονική παροχή. Ο φόρος δωρεάς είναι προοδευτικός και είναι συνάρτηση της αξίας της μεταβιβαζόμενης περιουσίας και της συγγενικής σχέσης του δικαιούχου προς το δικαιοπάροχο. Ο μέγιστος συντελεστής φορολόγησης είναι 40% και ο ελάχιστος 1% ενώ το αφορολόγητο για την Α' κατηγορία των δικαιούχων είναι 150.000 ευρώ, για τη Β' κατηγορία 30.000 ευρώ και για τη Γ' κατηγορία 6.000 ευρώ. Για τη μεταβίβαση χρηματικού ποσού αιτία δωρεάς ή γονικής παροχής ισχύει η αυτοτελής φορολόγηση με συντελεστές 10%, 20% και 40% για την Α', Β' και Γ' κατηγορία αντίστοιχα.

ΟΙ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΓΙΑ ΓΟΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ, ΔΩΡΕΕΣ, ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ				
Κλίμακας (σε ευρώ)	Συντελεστής κλίμακας (%)	Φόρος κλίμακας (σε ευρώ)	Φορολογητέα περιουσία (σε ευρώ)	Φόρος που αναλογεί (σε ευρώ)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α'				
150.000	---	---	150.000	---
150.000	1	1.500	300.000	1.500
300.000	5	15.000	600.000	16.500
Υπερβάλλον	10			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β'				
30.000	---	---	30.000	---
70.000	5	3.500	100.000	3.500
200.000	10	20.000	300.000	23.500
Υπερβάλλον	20			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ'				
6.000	---	---	6.000	---
66.000	20	13.200	72.000	13.200
195.000	30	58.500	267.000	71.700
Υπερβάλλον	40			

3.2.8) Φορολογία κερδών

Με τις διατάξεις του άρθρου 58 του ν. 2961/01, όπως ισχύει, καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 50 του ν. 4002/11, επιβάλλεται φόρος στα κέρδη που προκύπτουν από:

- λαχεία που κυκλοφορούν στην Ελλάδα, παιχνίδια και κάθε είδους στοιχήματα που διενεργούνται από τις εταιρείες ΟΠΑΠ ΑΕ και ΟΔΙΕ ΑΕ,
- λαχειοφόρες ομολογίες και αγορές καθώς και κάθε είδους παροχές που προσφέρονται σε όσους συμμετέχουν σε παιχνίδια ή διαγωνισμούς (τηλεοπτικούς, ραδιοφωνικούς κ.λπ.), όταν τα παραπάνω διενεργούνται στην Ελλάδα,
- στοιχήματα και τυχερά παίγνια που διεξάγονται μέσω διαδικτύου.

Τα κέρδη της πρώτης περίπτωσης φορολογούνται ανά γραμμάτιο λαχείου ή στήλη παιχνιδιού, μετά την αφαίρεση αφορολόγητου ποσού 100 ευρώ, με συντελεστή 10% για κέρδη μέχρι 1.000 ευρώ και 15% για κέρδη από 1.001 ευρώ και πάνω. Τα κέρδη της δεύτερης περίπτωσης φορολογούνται με συντελεστή 20%, μετά την αφαίρεση αφορολόγητου ποσού 1.000 ευρώ ανά αντικείμενο. Τέλος, τα κέρδη της τρίτης περίπτωσης φορολογούνται με συντελεστή 10%, χωρίς αφορολόγητο ποσό.

3.3) Έμμεσοι φόροι

3.3.1) ΦΠΑ

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι σε ισχύ από 1/1/1987 και θεσπίστηκε με τις διατάξεις του ν. 1642/86 που κωδικοποιήθηκαν με το ν. 2859/00, όπως ισχύει. Πρόκειται για γενικό έμμεσο φόρο ο οποίος επιβαρύνει την εγχώρια τελική κατανάλωση. Επιβάλλεται σε όλα τα στάδια παραγωγικής διαδικασίας και επιβαρύνει κάθε φορά την προστιθέμενη αξία κάθε σταδίου. Επιβαρύνει κατά τον ίδιο τρόπο αγαθά και υπηρεσίες. Οι ισχύοντες συντελεστές ΦΠΑ είναι 23%, 13% και ο υπερμειωμένος 6,5%. Οι συντελεστές αυτοί μειώνονται κατά 30% στα νησιά του Αιγαίου.

3.3.2) Φόρος μεταβίβασης ακινήτων

Ο φόρος επιβάλλεται σε κάθε μεταβίβαση με αντάλλαγμα ακινήτου ή εμπράγματου δικαιώματος σε ακίνητο. Υπολογίζεται στην αντικειμενική αξία του μεταβιβασθέντος ακινήτου ή στο δηλωθέν τίμημα, εφόσον αυτό είναι μεγαλύτερο της αντικειμενικής.

Ο φόρος μεταβίβασης υπολογίζεται με συντελεστή 8% για το μέχρι 20.000 ευρώ τμήμα της αξίας και 10% για το πέραν του ποσού αυτού τμήμα της.

3.3.3) Φόρος πολυτελείας

Ο φόρος πολυτελείας (άρθρο 17 του ν. 3833/10) επιβάλλεται στα πολυτελή επιβατικά αυτοκίνητα, οχήματα μεγάλης αξίας και σε ορισμένα είδη πολυτελείας, όπως ιδιωτικά σκάφη αναψυχής, αεροσκάφη ιδιωτικής χρήσης, δέρματα άγριων ζώων, μαργαριτάρια, κοσμήματα με πολύτιμες πέτρες κ.α.

ΦΟΡΟΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΙΧ		
Κυβικά εκατοστά	Μέχρι και 5 έτη	Πάνω από 5 έως και 10 έτη
2.000	440	308
2.100	485	340
2.200	530	371
2.300	575	402
2.400	620	434
2.500	665	465
2.600	1.420	994
2.800	1.600	1.120
3.000	1.780	1.246
3.200	2.020	1.414
3.400	2.260	1.582
3.600	2.500	1.750
3.800	2.740	1.918
4.000	2.980	2.086

ΦΟΡΟΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΚΑΦΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ			
Μήκος σκάφους	Μέχρι και 5 έτη	Πάνω από 5 έως και 10 έτη	Πάνω από 10 έτη
7	1.200	1.020	840
8	1.500	1.275	1.050
9	1.800	1.530	1.260
10	2.100	1.785	1.470
11	2.850	2.423	1.995
12	3.600	3.060	2.520
13	5.100	4.335	3.570
14	6.600	5.610	4.620
15	8.100	6.885	5.670

Ειδικότερα, στα καινούργια επιβατικά αυτοκίνητα οχήματα επιβάλλεται ποσοστιαία κλίμακα συντελεστών με βάση την τιμή χονδρικής πώλησης του κατασκευαστή οίκου, στα δε μεταχειρισμένα επιβάλλεται με βάση την τιμή χονδρικής πώλησης η οποία μειώνεται λόγω παλαιότητας και διανυθέντων χιλιομέτρων.

Ο φόρος πολυτελείας δεν επιβάλλεται σε ορισμένες κατηγορίες οχημάτων τόσο για επαγγελματικούς σκοπούς όσο και για λόγους ιδιαίτερων κοινωνικών αναγκών. Στα υπόλοιπα είδη ο φόρος πολυτελείας επιβάλλεται ποσοστιαία επί της φορολογητέας αξίας, όπως αυτή διαμορφώνεται από τα άρθρα 19 και 20 του ν. 2859/00 για τα ενδοκοινοτικός αποκτούμενα και τα εισαγόμενα από τρίτες χώρες και επί της τιμής πώλησης προ ΦΠΑ για τα εγχώριος παραγόμενα και ειδικά για τα πωλούμενα λιανικώς μειωμένη κατά 30%. Ο φόρος πολυτελείας δεν επιβάλλεται σε ορισμένες κατηγορίες ειδών για λόγους ενίσχυσης ανταγωνιστικότητας των συγκεκριμένων κλάδων καθώς και σε είδη που παραλαμβάνονται σαν πρώτες ύλες για την παραγωγή ετοιμών προϊόντων.

3.3.4) Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων

Ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων είναι σε ισχύ από το έτος 1987 (ν. 1676/86) και αφορά κάθε νομικό πρόσωπο, δηλαδή εταιρεία ή ένωση προσώπων (κοινοπραξία, συνεταιρισμός κ.α.) με κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Αντικείμενο του φόρου είναι:

- η σύσταση και η αύξηση του κεφαλαίου ή του ενεργητικού νομικών προσώπων,
- δάνεια μεταξύ των νομικών προσώπων και των μελών τους με την προϋπόθεση ότι έχουν το ίδιο αποτέλεσμα με την αύξηση του εταιρικού μεριδίου,
- μετατροπή ή συγχώνευση νομικών προσώπων.

Ο φόρος επιβάλλεται με συντελεστή 1% επί της πραγματικής αξίας κάθε εισφερόμενου στοιχείου.

3.3.5) Τέλη χαρτοσήμου

Η φορολογία χαρτοσήμου κωδικοποιήθηκε με το π.δ. 28-7-1931 (ΦΕΚ Α' 239) και διακρίνει τα τέλη χαρτοσήμου σε πάγια (σταθερά ποσά) και αναλογικά (ποσοστιαίος υπολογισμός). Αντικείμενο της φορολογίας χαρτοσήμου είναι κατά βάση οι εγγράφως καταρτιζόμενες συμβάσεις, τα μισθώματα οικοδομών και γαιών, τα ασφάλιστρα και οι εγγραφές στα βιβλία των επιτηδευματιών. Οι συντελεστές των τελών χαρτοσήμου κυμαίνονται από 1% έως 3%.

3.3.6) Φόρος ασφαλίσεων

Ο φόρος ασφαλίσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 3492/06, επιβάλλεται στα απαιτητά ασφάλιστρα και κάθε φύσης δικαιώματα που απορρέουν από τις ασφαλιστικές συμβάσεις. Υποκείμενο του φόρου είναι η ασφαλιστική επιχείρηση και ο φορολογικός συντελεστής διαφοροποιείται από 4% έως 20% κατά περίπτωση κλάδου ασφάλισης.

3.3.7) Ειδικοί φόροι κατανάλωσης

Οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης που επιβάλλονται στα ενεργειακά προϊόντα και στην ηλεκτρική ενέργεια, στα βιομηχανοποιημένα καπνά και στην αιθυλική αλκοόλη και αλκοολούχα ποτά είναι εναρμονισμένοι φόροι που ενσωματώθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο με το ν.2127/93, ο οποίος κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο με το ν. 2960/01 (Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας). Είναι έμμεσοι φόροι οι οποίοι επιβάλλονται σε επιλεγμένα προϊόντα που παράγονται τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και σε αυτά που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ ή εισάγονται από τρίτες χώρες.

3.3.8) Τέλος ταξινόμησης οχημάτων

Το τέλος ταξινόμησης είναι φόρος που επιβάλλεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2960/01 στα επιβατικά και φορτηγά οχήματα καθώς και τις μοτοσικλέτες που μεταφέρονται ή αποστέλλονται στη χώρα μας από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ ή εισάγονται από τρίτες χώρες, με σκοπό να ταξινομηθούν και να κυκλοφορήσουν στην Ελλάδα με Ελληνικές πινακίδες. Οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης προσδιορίζονται βάσει του κυβισμού του οχήματος και της αντιρρυπαντικής του τεχνολογίας.

Για τον υπολογισμό του τέλους ταξινόμησης λαμβάνεται υπόψη η φορολογητέα αξία που διαμορφώνεται από την τιμή χονδρικής πώλησης που είχε ως καινούργιο όχημα, μειούμενης βάσει ποσοστιαίας κλίμακας ανάλογα με τα έτη παλαιότητας του οχήματος και τα διανυθέντα χιλιόμετρα.

3.3.9) Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων

Τα τέλη κυκλοφορίας θεσπίστηκαν με τις διατάξεις του ν.2367/53 όπως αυτές ισχύουν, και επιβάλλονται στα αυτοκίνητα οχήματα για την κυκλοφορία τους στους δημόσιους δρόμους. Κατά την πληρωμή των τελών κυκλοφορίας χορηγείται ειδικό σήμα (άρθ.36, ν.2093/92 και άρθ.20, ν.2948/01 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθ. 17, ν. 3888/10). Η βάση υπολογισμού του φόρου είναι:

- για τα επιβατικά αυτοκίνητα που έχουν ταξινομηθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα έως την 31/10/2010 και για τις δίκυκλες και τρίκυκλες μοτοσικλέτες ανεξαρτήτως της ημερομηνίας πρώτης ταξινόμησής τους στην Ελλάδα, ο κυλινδρισμός του κινητήρα τους σε κυβικά εκατοστά,
- για τα φορτηγά αυτοκίνητα ΙΧ και ΔΧ το μικτό βάρος τους σε χιλιόγραμμα,
- για τα λεωφορεία ΙΧ και ΔΧ ο αριθμός των θέσεών τους.

Τα τέλη κυκλοφορίας των επιβατικών αυτοκινήτων που ταξινομούνται πρώτη φορά στην Ελλάδα από την 1/11/2010 και μετά υπολογίζονται αποκλειστικά με βάση τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (γραμμάρια CO₂ ανά χιλιόμετρο). Για τα επιβατικά ρυμουλκούμενα ΙΧ (τροχόσπιτα) και για αυτοκίνητα που δεν ανήκουν στις παραπάνω κατηγορίες (ρυμουλκά ΙΧ, επιβατικά ΔΧ κ.α.) καταβάλλεται πάγιο ποσό.

Κεφάλαιο 4:

Ισχύουσα κατάσταση – Νομοθεσία

4.1) Η ισχύουσα κατάσταση στο Ελληνικό φορολογικό σύστημα

Το ελληνικό Φορολογικό Σύστημα είναι ένα σύμπλεγμα φορολογικών νόμων , κανόνων, διατάξεων κα εγκυκλίων που εκφράζει τη φορολογική πολιτική της Ελληνικής κυβέρνησης και οριοθετεί το φορολογικό πλαίσιο στο οποίο οφείλουν να συμμορφώνονται οι πολίτες. Η φορολογική πολιτική εξελίσσεται συνεχώς , αναμορφώνοντας τον τρόπο και τα μέσα που μετέρχεται με σκοπό να εξασφαλίζει ένα δίκαιο και αποτελεσματικό σύστημα. Αποστολή της Ελληνικής Φορολογικής Διοίκησης σήμερα , σύμφωνα με το Φορολογικό Οδηγό του Υπουργείου Οικονομικών είναι (Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων , 2010, σελ 3) « Αποστολή της Ελληνικής Φορολογικής Διοίκησης είναι αν εισπράττει το ακριβές ποσό των προβλεπόμενων από τη φορολογική νομοθεσία εσόδων , με το χαμηλότερο δυνατό κόστος για το φορολογούμενο και το Δημόσιο, χρησιμοποιώντας σύγχρονη τεχνολογία και με τον τρόπο που διασφαλίζει την εμπιστοσύνη των πολιτών στην ακεραιότητα την αποτελεσματικότητα και τη δικαιοσύνη το συστήματος..»

Όπως διατυπώνεται στο παραπάνω, σημαντικότερος στόχος είναι να εισπράττονται όλα τα είδη φόρων με ακρίβεια και διαφάνεια με τον λιγότερο δαπανηρό τρόπο. Βασικότερος δρόμος για αυτήν την κατεύθυνση είναι η σημερινή τεχνολογία και το πλήθος των δυνατοτήτων που μπορεί να παρέχει για τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματος. Δυστυχώς ο στόχος αυτός όμως έχει εκπληρωθεί μόνο κατά το ένα μέρος , καθώς συσσωρευμένοι ανασταλτικοί παράγοντες αναστέλλουν σημαντικά την διαδικασία εκσυγχρονισμού. Τα κυριότερα ζητήματα που καθιστούν το φορολογικό σύστημα δυσκίνητο :

4.2) Νόμοι της Ελληνικής Φορολογίας

Η πολυπλοκότητα της φορολογικής νομοθεσίας: Είναι πλέον γνωστός παράγοντας δυσλειτουργίας της διοίκησης . Η φορολογική νομοθεσία χαρακτηρίζεται από πολυνομία και αποτελεί περίπλοκο μωσαϊκό διάσπαρτων νόμων, πολλές φορές ασαφών και αντικρουόμενων. Αποτέλεσμα αυτού είναι η παραγωγή πολυάριθμων εγκυκλίων με διευκρινίσεις, οδηγίες και ρυθμιστικές συμπληρώσεις.

Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται εντονότερα τα τελευταία χρόνια όπως φαίνεται από το πρόσφατο ιστορικό :

- Νομοθετικό Διάταγμα 1195/1942 : Παραγραφή χρηματικών ποσών υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από απαιτήσεις από ασφάλειες ζωής και τίτλων.
- Αναγκαστικός Νόμος 89/1967 : Περί εγκαταστάσεων Αλλοδαπών Εμποροβιομηχανικών Εταιρειών στην Ελλάδα
- Αναγκαστικός Νόμος 285/1968: Χαρακτηρισμός ως επιχείρησης σε περίπτωση πώλησης ακινήτων
- Αναγκαστικός Νόμος 378/1968: Χορήγηση αδείας εγκαταστάσεως αλλοδαπής εταιρείας στην Ελλάδα
- Νόμος 27/1975: Περί φορολογίας πλοίων, επιβολής εισφοράς προς ανάπτυξη της Εμπορικής Ναυτιλίας, εγκαταστάσεως αλλοδαπών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων
- Νόμος 1882/1990 : Μέτρα για την περιστολή της φοροδιαφυγής, διαρρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις
- Νόμος 1892/1990 : Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις
- Νόμος 2065/1992 : Αναμόρφωση της άμεσης φορολογίας και άλλες διατάξεις
- Νόμος 2166/1993: Κίνητρα ανάπτυξης επιχειρήσεων, διαρρυθμίσεις στην έμμεση και άμεση φορολογία και άλλες διατάξεις
- Νόμος 2198/1994: Αύξηση αποδοχών δημοσίων υπαλλήλων εν γένει σύναψη δανείων, υπό του Ελληνικού Δημοσίου και δημιουργία στην Τράπεζα της Ελ-

λάδος Συστήματος Παρακολούθησης Συναλλαγών επί Τίτλων με Λογιστική Μορφή και άλλες διατάξεις

- Νόμος 2459/1997: Κατάργηση απαλλαγών και εκπτώσεων από τη φορολογία εισοδήματος
- Νόμος 2523/1997 : Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στη φορολογική νομοθεσία και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 2579/1998: Φορολογικές διαρρυθμίσεις και άλλες διατάξεις
- Νόμος 2648/1998: Ρυθμίσεις δασμολογικού και φορολογικού περιεχομένου, τροποποίηση του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 2753/1999 : Απλοποιήσεις και ελαφρύνσεις στη φορολογία εισοδήματος και άλλες διατάξεις
- Νόμος 2873/2000 : Φορολογικές ελαφρύνσεις και απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις
- Νόμος 2948/2001 : Κυκλοφορία τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ και φορολογικές ρυθμίσεις για την εισαγωγή του ευρώ
- Νόμος 2992/2002: Μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και άλλες διατάξεις
- Νόμος 3091/2002 : Απλουστεύσεις και βελτιώσεις στη φορολογία εισοδήματος και κεφαλαίου και άλλες διατάξεις
- Νόμος 3193/2003: Κανόνες τιμολόγησης, ρυθμίσεις Φ.Π.Α. ηλεκτρονικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3212/2003 : Άδεια δόμησης, πολεοδομικές και άλλες διατάξεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων
- Νόμος 3220/2004 : Μέτρα αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής - αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3229/2004 : Εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης, εποπτεία και έλεγχος τυχερών παιχνιδιών, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3259/2004 : Περαιώση εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων χρεών και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3283/2004 : Ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, αμοιβαία κεφάλαια και άλλες διατάξεις.

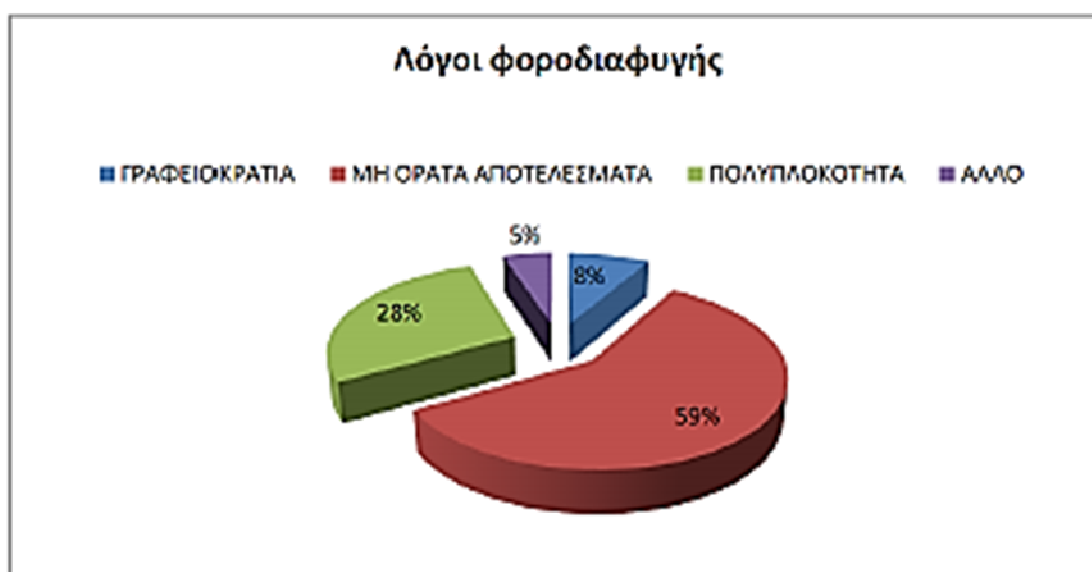
- Νόμος 3296/2004 : Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, φορολογικοί έλεγχοι και άλλες διατάξεις
- Νόμος 3301/2004 : Συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3312/2005 : Αμοιβαία συνδρομή των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της άμεσης φορολογίας, φορολογία τόκων και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3336/2005 : Εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας προς την Οδηγία 2003/96/Εκτου Συμβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 2003 περί επιβολής Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3371/2005: Θέματα Κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3373/2005 : Απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης
- Νόμος 3697/2008 : Ενίσχυση της διαφάνειας του Κρατικού Προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις.

Είναι σαφές ότι έχει πραγματοποιηθεί εκθετική παραγωγή νόμων από τις σύγχρονες κυβερνήσεις, ενώ αξίζει να σημειωθεί η έκδοση υπερπολλαπλάσιων διευκρινιστικών εγκυκλίων με ενδεικτικό παράδειγμα το έτος 2008 κατά το οποίο προέκυψαν 62 εγκύκλιοι και απλές διαταγές για τον τρόπο εφαρμογής των φορολογικών νόμων (Τζούμας, 2009). Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι τόσο οι φορολογούμενοι όσο και οι αρμόδιοι υπάλληλοι να μην προλαβαίνουν να παρακολουθήσουν τις αλλαγές και τις συνολικές εξελίξεις σε ένα φορολογικό θέμα κι έτσι να βρίσκουν δυσκολία στην ερμηνεία και στην ορθή εφαρμογή τους. Έτσι, πολλές φορές είτε από άγνοια είτε από συνειδητή επιλογή παρατηρούνται παραβιάσεις και καταστρατηγήσεις νόμων. Οπότε δεν υπάρχει ένας ενιαίος κώδικας για κάθε φορολογία και παρατηρείται αδιαφάνεια και προϋποθέσεις για κρούσματα διαφθοράς.

Πληθώρα φόρων και τελών :Άλλο ένα ζήτημα που αποτελεί μέρος της προβληματικής του φορολογικού συστήματος είναι η πληθώρα φόρων και τελών που βαραίνουν τους φορολογούμενους. Άμεσοι, έμμεσοι, πάγιοι και ειδικοί φόροι, φόροι κατανάλωσης φόροι εργασίας, φόροι κεφαλαίου, και ασφαλιστικές εισφορές είναι μόνο κάποιοι από τους φόρους που οφείλουν να καταβάλουν φυσικά και νομικά πρόσωπα. Πολλοί από αυτούς τους φόρους, αποτελούν απομεινάρια παλαιότερων εποχών και εξακολουθούν να υπάρχουν χωρίς να εξυπηρετούν πλέον τον σκοπό για τον οποίο νομοθετήθηκαν. Αυτό δημιουργεί αφενός ένα υψηλό διαχειριστικό κόστος στον κρατικό μηχανισμό, αφού απαιτούνται πολυάριθμες εργατοώρες για ελεγκτικούς και εισπρακτικούς μηχανισμούς. Αφετέρου όλοι αυτοί οι φόροι φαίνεται να μην επιμερίζονται ισότητα μεταξύ των φορολογούμενων, προκαλώντας το αίσθημα άδικης και διακριτής μεταχείρισης των φορολογουμένων (Παπακωνσταντίνου, 2009). Επιπλέον όσο αφορά τον επιχειρηματικό τομέα δημιουργούνται στρεβλώσεις στην οικονομική δραστηριότητα, αφού, αφού αφήνουν περιθώρια για φοροδιαφυγή, φορολογική απάτη και παραοικονομία. Αυτά συνιστούν αντικίνητρα για προσέλκυση επενδύσεων και εμπόδια για την πλήρη αξιοποίηση μιας εσωτερικής ανταγωνιστικής αγοράς, ενώ επηρεάζουν και την προσφορά και ζήτηση εργασίας (Ραπάνος, 2009).

Σημαντικό πλήγμα από τα παραπάνω δέχονται οι σχέσεις των φορολογουμένων με τη διοίκηση. Η εικόνα που διαμορφώνουν οι πολίτες είναι ενός αναξιόπιστου φορολογικού μηχανισμού, που πολλές φορές συντηρεί τις διακρίσεις και δεν αποτρέπει τις κοινωνικές αδικίες. Έτσι κλονίζεται ο θεμελιώδης πυλώνας για την ευημερία ενός κράτους, δηλαδή η εμπιστοσύνη άρα και η οικειοθελής συμμόρφωση του φορολογούμενου απέναντι στην διοίκηση. Οι πολίτες αισθάνονται ότι πληρώνουν άδικους φόρους που πολλές φορές δεν μεταφράζονται σε ποιοτικές δημόσιες παροχές. Ακόμη ο τρόπος αντιμετώπισης τους στις φορολογικές υπηρεσίες, το μεγάλο χρονικό διάστημα για τη διεκπεραίωση των αιτημάτων τους, η απροθυμία εξυπηρέτησης τους από ους αρμόδιους υπαλλήλους λειτουργούν αθροιστικά ανασταλτικά στη φορολογική τους ευσυνειδησία (Ρίγας, 2003).

Εικόνα 2 : Βασικότερα αίτια φοροδιαφυγής

πηγή : Τζούμας, 2009 , p.56

Μέσα εφαρμογής της υφισταμένης φορολογικής πρακτικής: Παρά την σημαντική βελτίωση που πραγματοποιήθηκε με την υιοθέτηση του πληροφοριακού συστήματος TAXIS, πολλές από τις διαδικασίες εξακολουθούν να απαιτούν μεγάλη γραφειοκρατία και να σημειώνουν μεγάλες αποκλίσεις, μεταξύ των διαφόρων ειδών φορολογίας. Πολλά προβλήματα εντοπίζονται ακόμη στην καταβολή δικαιολογητικών, στην έκδοση πιστοποιητικών και στη διαχείριση δηλώσεων στις διαδικασίες της Φορολογίας

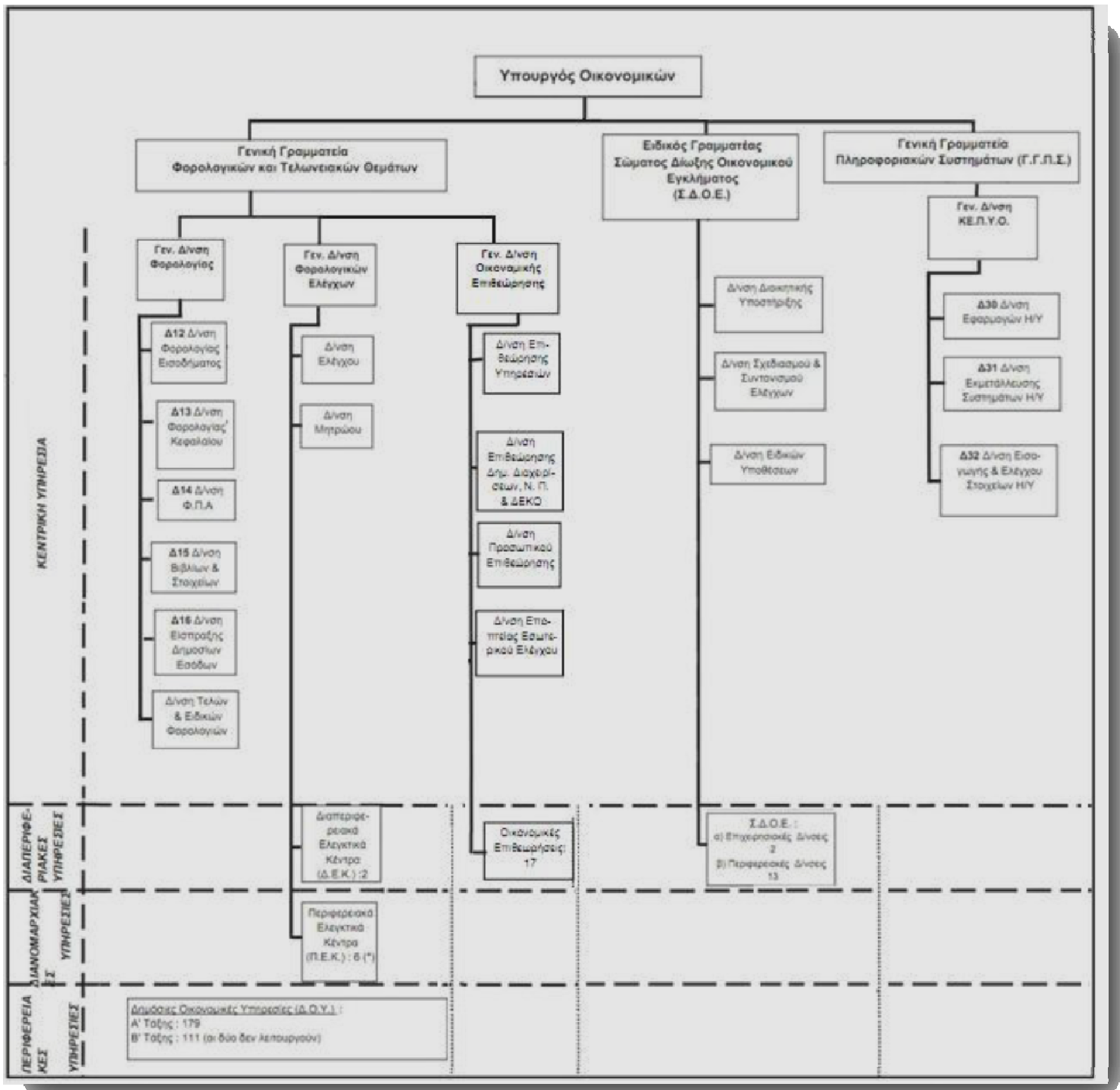
Εισοδήματος αλλά και στις θεωρήσεις και στα πρόστιμα στις διαδικασίες του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

Αργή εξέλιξη του εκσυγχρονισμού και τα κενά του ελεγκτικού μηχανισμού: Από τη μια παρατηρείται μεγάλος βαθμός αποκέντρωσης και διάσπασης, των ελεγκτικών υπηρεσιών (Δ.Ε.Κ, Π.Ε.Κ., Σ.Δ.Ο.Ε, Δ.Ο.Υ.) καθώς και απουσία προτυποποίησης της διαδικασίας του ελέγχου ώστε οι κατά τόπους υπηρεσίες να ακολουθούν ενιαία και κωδικοποιημένη τακτική. Από την άλλη, ο κώδικας φορολογίας εισοδήματος αναφέρει σε πολύ γενικό επίπεδο τις δαπάνες που μπορούν να εκπέσουν από το εισόδημα των ελεύθερων επαγγελματιών και των επιχειρήσεων. Η αναγνώριση των δαπάνων υπόκειται συνεπώς στην υποκειμενική κρίση του ελεγκτή.

Αυτό δημιουργεί σαφέστατα αβεβαιότητα, αδιαφανείς συναλλαγές μεταξύ φορολογουμένου και φορολογούσας αρχής και τελικά αρνητικές επιδράσεις στις επενδύσεις και στην επιχειρηματικότητα. Υπάρχει λοιπόν σαφής ανάγκη ποιοτικής αναβάθμισης των ελεγκτικών υπηρεσιών σε συνδυασμό με ένα απλό και σταθερό σύστημα κανόνων ώστε οι διαδικασίες να λειτουργούν πιο αποδοτικά και αντικειμενικά. Ένα δίκαιο σύστημα επιλογής ελεγκτών υποθέσεων, αποδοτική διεξαγωγή ελέγχων και άμεσος εντοπισμός παραβάσεων δημιουργούν την αίσθηση στους φορολογουμένους ότι υφίσταται διαρκή και αποτελεσματικό έλεγχο. Έτσι ο έλεγχος εξυπηρετεί τον πρωταρχικό σκοπό για τον οποίο εφαρμόστηκε, δηλαδή να προλαμβάνει τη διάπραξη παραβάσεων και να ενισχύει την οικειοθελή συμμόρφωση των φορολογουμένων και όχι να τιμωρεί τους παραβάτες.

4.3) Οι φορολογικές υπηρεσίες

Με την ευθύνη της ορθής εφαρμογής των κανόνων του φορολογικού συστήματος, έχουν επιφορτισθεί οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών. Οι αρμοδιότητες του Υπουργείου εκτείνονται σε μεγάλο φάσμα των οικονομικών δραστηριοτήτων που αφορούν τον κρατικό μηχανισμό.

Τα κυριότερα έργα που έχει υλοποιήσει μέχρι σήμερα η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων είναι:

1. TAXIS: Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Φορολογίας
2. TAXISnet: Φορολογικές υπηρεσίες μέσω Internet
3. ELENXIS: Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ελεγκτικών Υπηρεσιών
4. ICIS: Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων
5. ICISnet: Τελωνειακές υπηρεσίες μέσω Internet
6. Π.Σ.Ε.Σ. : Πληροφοριακό Σύστημα Μισθοδοσίας και Συντάξεων
7. Πληροφοριακό Σύστημα Ενδοκοινοτικών Συναλλαγών VIES
8. Πληροφοριακό Σύστημα κεντρικών υπηρεσιών Υπουργείου Οικονομικών
9. Πληροφοριακό Σύστημα Γενικού Χημείου του Κράτους
10. Πληροφοριακό Σύστημα Περιουσιολογίου – ΕΤΑΚ

Μπροστά στον καταγισμό εξελίξεων γύρω από την ηλεκτρονική διακυβέρνηση από τα τέλη του 20^{ου} και ειδικότερα στις αρχές 21^{ου} αιώνα, το Υπουργείο Οικονομικών εξελίχθηκε αρκετά. Οι λειτουργίες του κράτους για τις καθημερινές δραστηριότητες των πολιτών, καθώς και τα ποικίλα προβλήματα που καθιστούσαν προβληματική την αποτελεσματική λειτουργία του, αποτέλεσαν τους βασικότερους λόγους για την άμεση μετάβαση στην ψηφιακή Δημόσια Οικονομία. Έτσι οι δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες απέκτησαν ταχύτατα ηλεκτρονική υπόσταση και είναι μια από τις παλαιότερες εκ των ελληνικών δημόσιων ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

4.4) Το ηλεκτρονικό σύστημα Taxisnet

Έτος - σταθμός για τα ελληνικά φορολογικά δεδομένα χαρακτηρίστηκε το 2000, καθώς στις 22 Μαΐου η Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων και το υπουργείο Οικονομικών έθεσαν επισήμως σε λειτουργία το Taxisnet, το πρώτο ελληνικό πρόγραμμα ηλεκτρονικών φορολογικών συναλλαγών, το οποίο επιτρέπει την υποβολή δηλώσεων Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) και δηλώσεων εισοδήματος και δίνει την ευκαιρία στο υπουργείο Οικονομικών να ελέγχει ηλεκτρονικά τα περιουσιακά στοιχεία των Ελλήνων φορολογουμένων και τις δημόσιες δαπάνες.

Το Taxisnet είναι το πρώτο ηλεκτρονικό φορολογικό σύστημα που συνδέει τα 4 εκατομμύρια Έλληνες φορολογούμενους με τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Πληροφορικών Συστημάτων του υπουργείου Οικονομικών, παρακάμπτοντας τα υποκαταστήματα των ΔΟΥ. Εγκαταστάθηκε και μπήκε σε παραγωγή σταδιακά από το Μάρτιο του 1998 έως τον Σεπτέμβριο του 2001.

Η Γραμματεία, αφού επεξεργαστεί τα στοιχεία του φορολογουμένου, του αποστέλλει πάντα μέσω e-mail απάντηση και ειδικούς κωδικούς πρόσβασης στην υπηρεσία, οι οποίοι είναι απροσπέλαστοι και θα χρησιμοποιούνται μόνο από τον ίδιο και την υπηρεσία, η οποία θα διενεργήσει και την εκκαθάριση της δήλωσης.

Εκτός από μεμονωμένους πολίτες, όμως, το σύστημα Taxisnet μπορούν να χρησιμοποιούν και λογιστές - φοροτεχνικοί προκειμένου να υποβάλλουν δηλώσεις πελατών τους, ζητώντας και λαμβάνοντας από τη Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων ξεχωριστούς κωδικούς για κάθε πελάτη τους.

Το Taxis δημιουργήθηκε με σκοπό να αυτοματοποιηθούν και να μηχανογραφηθούν όλες οι φορολογικές διαδικασίες του κράτους. Έτσι η δομή του είναι ένα σύνολο υποσυστημάτων που το καθένα καλύπτει ένα συγκεκριμένο φορολογικό αντικείμενο. Όλα τα υποσυστήματα όμως επικοινωνούν προκειμένου να καλυφθεί μια ολόκληρη φορολογική διαδικασία.

Συγκεκριμένα το Taxis αποτελείται από τα εξής 18 υποκαταστήματα:

- Διαχείρισης Μητρώου Φορολογουμένων :δημιουργία μοναδικού ΑΦΜ για κάθε φορολογούμενο
- Φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α)
- Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων
- Εσόδων Λογιστικής
- Εξόδων Λογιστικής
- Δικαστικών Ενεργειών
- Πρωτοκόλλου – Ηλεκτρονικής Αρχαιοθέτησης Εγγράφων
- Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων
- Φορολογίας Κεφαλαίου
- Φορολογίας Οχημάτων
- Λοιπών Φορολογιών
- Διασταυρώσεων Στοιχείων Φορολογουμένων
- Διαχείριση Ελέγχου Φορολογουμένων
- Εικόνας Φορολογουμένου
- Επιθεώρησης και Ελέγχου Δ.Ο.Υ
- Αντικειμενικού Προσδιορισμού Αξίας Ακινήτων
- Ροής Εργασιών
- Φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας

Αναπτύχθηκε λοιπόν ένα σύστημα για την διεκπεραίωση όλων των φορολογικών υποθέσεων με σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα, για την ταχύτερη διαχείριση των φορολογικών εισφορών που ανέκυπταν από πολίτες/ επιχειρήσεις και για την ανακούφιση των υπαλλήλων του ΔΥΟ . Παράλληλα ακολούθησε μέριμνα για την εκπαίδευση και ενσωμάτωση των υπαλλήλων και έκτοτε αναβαθμίζεται συνεχώς στις εφαρμογές και τον δικτυακό εξοπλισμό.

ΠΟΛΙΤΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ
Υποβολή Δηλώσεων Φορολογίας Εισοδήματος (Ε1, Ε2 , Ε3)	Υποβολή Δηλώσεων ΦΠΑ – VIES	e- ΚΒΣ
Υποβολή Δηλώσεων Ε9	e- ΚΒΣ	e-Α.Π.Α.Α.
Υποβολή Δηλώσεων ΦΠΑ – VIES	Αναζήτηση Δηλώσεων Ε9 – 2005	Εγκυρότητα φορολογικών στοιχείων
Έκδοση φορολογικής ενημερότητας	Υποβολή Δηλώσεων ΦΜΥ	TAXISphone
Ενημέρωση Εκκαθάρισης	Υποβολή Δηλώσεων Πετρελαίου Θέρμανσης	ICISnet
e-Α.Π.Α.Α.	Έκδοση Φορολογικής Ενημερότητας	e-Έντυπα
e- ΦΜΑΠ	e-Οχήματα	
Ενημέρωση Ε.Τ.ΑΚ.	e-Α.Π.Α.Α.	
e-Έντυπα	e- ΦΜΑΠ	
e-Οχήματα	Εγκυρότητα φορολογικών στοιχείων	
Εγκυρότητα φορολογικών στοιχείων	Υποβολή σημειωμάτων περαίωσης ανέλεγκτων φορολογικών υποθέσεων	
	TAXISphone	
	ICISnet	
	e-Έντυπα	
	Υποβολή αιτήσεων επιστροφής ΦΠΑ	
	e- Καύσιμα	

Κεφάλαιο 5:

Σύγκριση της Ελληνικής φορολογίας
με χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης

5.1) Η φορολογία σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat για τις φορολογικές τάσεις στην «ΕΕ των 27» τα φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα βρίσκονται σημαντικά κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ-27 αλλά και της ευρωζώνης, ενώ παράλληλα η Ελλάδα κατέγραψε το 2009 μαζί με την Κύπρο την μεγαλύτερη στην ΕΕ-27 αύξηση στο δείκτη του ΦΠΑ. Παράλληλα η ίδια έρευνα αναφέρει ότι η μεγαλύτερη πηγή φορολογικών εσόδων στην ΕΕ είναι ο φόρος επί της εργασίας.

Τα φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα το 2008 αντιστοιχούσαν στο 32,6% του ΑΕΠ, δηλαδή σημαντικά κάτω από τον μέσο όρο της «ΕΕ των 27» και της ευρωζώνης, όπου τα φορολογικά έσοδα αντιστοιχούσαν στο 39,3% του ΑΕΠ και στο 39,7% του ΑΕΠ, αντιστοίχως. Την τελευταία δεκαετία, στην Ελλάδα σημειώθηκε η μεγαλύτερη αύξηση ΦΠΑ και μία από τις μεγαλύτερες μειώσεις στο φόρο εταιρειών. Ο δείκτης ΦΠΑ στην Ελλάδα αυξήθηκε από 18% το 2000 σε 19% το 2009 και σε 3% το 2010. Η αύξηση αυτή είναι η μεγαλύτερη στην «ΕΕ των 27», μαζί με την Κύπρο όπου ο ΦΠΑ αυξήθηκε από 10% το 2000 σε 15% το 2010. Την ίδια περίοδο, στην ΕΕ των 27» ο ΦΠΑ αυξήθηκε κατά μέσο όρο από 19,2% το 2000 σε 20,2% το 2010. ο 2010, ο υψηλότερος δείκτης ΦΠΑ σημειώνεται στην Σουηδία, τη Δανία και την Ουγγαρία (25%) και ο χαμηλότερος στην Κύπρο και στο Λουξεμβούργο (15%).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, η μεγαλύτερη πηγή φορολογικών εσόδων στην ΕΕ είναι ο φόρος επί της εργασίας, ο οποίος αντιπροσωπεύει πάνω από το 40% των φοροεισπράξεων στην ΕΕ και ακολουθούν ο φόρος κατανάλωσης (περίπου 25% των φοροεισπράξεων) και ο φόρος επί του κεφαλαίου (περίπου το ένα πέμπτο των φοροεισπράξεων). Ειδικότερα, το 2008, ο φόρος επί της εργασίας στην Ελλάδα ήταν 37%, έναντι 34,2% στην «ΕΕ των 27». Ο υψηλότερος φόρος επί της εργασίας σημειώθηκε στην Ιταλία (42,8%), στο Βέλγιο και στην Ουγγαρία (42,4%), ενώ ο χαμηλότερος στη Μάλτα (20,2%), στην Κύπρο (24,5%) και στην Ιρλανδία (24,6%).

Όσον αφορά στο φόρο κατανάλωσης, το 2008 ο χαμηλότερος δείκτης σημειώνεται

την Ισπανία (14,1%), στην Ελλάδα (15,1%) και στην Ιταλία (16,4%), ενώ υψηλότερος σημειώνεται στη Δανία (32,4%), στη Σουηδία (28,4%) και στο Λουξεμβούργο (27,1%). Κατά μέσο όρο, στην «ΕΕ των 27», ο φόρος κατανάλωσης διαμορφώθηκε στο 21,5%.

Όσον αφορά στο φόρο επί του κεφαλαίου, ο χαμηλότερος δείκτης σημειώνεται στην Εσθονία (10,7%), στη Λιθουανία (12,4%) και στην Ιρλανδία (15,7%), ενώ ο υψηλότερος στη Μ. Βρετανία (45,9%), στη Δανία (43,1%) και στη Γαλλία (38,8%).

Κατά μέσο όρο, στην «ΕΕ των 27» ο φόρος επί του κεφαλαίου διαμορφώθηκε στο 26,1%.

Εξάλλου, το 2010, η νόμιμη μέγιστη ποσοστιαία επιβάρυνση εισοδημάτων φυσικών προσώπων στην Ελλάδα είναι 45%, έναντι 42,4% στην ευρωζώνη και 37,5% στην «ΕΕ των 27». Ο υψηλότερος δείκτης φόρου φυσικών προσώπων σημειώνεται στη Σουηδία (56,4%), στο Βέλγιο (53,7%) και στην Ολλανδία (52%), ενώ ο χαμηλότερος στη Βουλγαρία (10%) και στην Τσεχία και τη Λιθουανία (15%).

Σε ότι αφορά τη νόμιμη μέγιστη ποσοστιαία επιβάρυνση εισοδημάτων εταιρειών, το 2010 στην Ελλάδα είναι 24%, έναντι 25,7% στην ευρωζώνη και 23,2% στην «ΕΕ των 27». Ο υψηλότερος δείκτης φόρου εταιρειών σημειώνεται στη Μάλτα (35%), στη Γαλλία (34,4%) και στο Βέλγιο (34%), ενώ ο χαμηλότερος σημειώνεται στην Κύπρο και τη Βουλγαρία (10%) και στην Ιρλανδία (12,5%).

Ωστόσο, στην Ελλάδα σημειώνεται μία από τις μεγαλύτερες μειώσεις στο δείκτη φόρου εταιρειών την τελευταία δεκαετία (μετά τη Βουλγαρία, τη Γερμανία και την Κύπρο), από 40% το 2000 σε 24% το 2010.

Τέλος, τα φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα μειώθηκαν από 34,6% το 2000 σε 32,4% το 2007 και αυξήθηκαν σε 32,6% το 2008. Στην ευρωζώνη, τα φορολογικά έσοδα μειώθηκαν στο 39,7% το 2008, έναντι 40,4% το 2007 και 41,2% το 2000. Στην «ΕΕ των 27» τα φορολογικά έσοδα μειώθηκαν στο 39,3% το 2008, έναντι 39,7% το 2007 και 40,6% το 2000.

Τα φορολογικά έσοδα διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα της ΕΕ και κυμαίνονται από 28% στη Ρουμανία, 28,9% στη Λετονία, 29,1% στη Σλοβακία και 29,3% στην Ιρλανδία, έως 48,2% στη Δανία και 47,1% στη Σουηδία.

5.2) Η Συνθήκη ΕΟΚ

Η Συνθήκη ΕΟΚ ήταν πολύ επιφυλακτική στο πεδίο της φορολογικής εναρμόνισης. Αυτό που επιζητούσε πρωταρχικά ήταν η εγκαθίδρυση και ο σεβασμός του κανόνα της φορολογικής ουδετερότητας στις ενδοκοινοτικές σχέσεις, δηλαδή η ίση φορολογική μεταχείριση της εσωτερικής παραγωγής και των εισαγωγών των προερχομένων από εταιρικές χώρες. Κατά τα άλλα, η Συνθήκη αρκείτο στο να καλέσει την Επιτροπή να εξετάσει κατά ποιο τρόπο θα μπορούσαν να εναρμονιστούν οι φόροι επί του κύκλου εργασιών. Ως προς τους άμεσους φόρους η Συνθήκη δεν ζητούσε καμία εναρμόνιση ή άλλη κοινοτική ενέργεια.

Οι φορολογικοί στόχοι της Συνθήκης επιτεύχθηκαν σύντομα. Οι σωρευτικοί φόροι επί του κύκλου εργασιών, οι οποίοι δεν εξασφάλιζαν τη φορολογική ουδετερότητα, αντικαταστάθηκαν από ένα σύγχρονο φόρο επί του κύκλου εργασιών, τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), και οι δομές αυτού του φόρου εναρμονίστηκαν σε όλα τα κράτη μέλη, παλαιά και νέα. Η αρχή της φορολογικής ουδετερότητας εξασφαλίστηκε έτσι, αλλά με τίμημα τη διατήρηση των φορολογικών συνόρων, τα οποία χρειάζονταν για την είσπραξη του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης στις χώρες προορισμού των εμπορευμάτων.

Μέσα στην εσωτερική αγορά, πρέπει τα εμπορεύματα να κυκλοφορούν τελείως ελεύθερα και γι' αυτό πρέπει να φορολογούνται στη χώρα καταγωγής ή προορισμού. Αυτό οδήγησε, στο τέλος της δεκαετίας του '80, στην προσέγγιση των συντελεστών του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης. Συγχρόνως έπρεπε να αρχίσει η εναρμόνιση των άμεσων φόρων ιδίως αυτών επί των εταιρειών και της αποταμίευσης, έτσι ώστε η ανάπτυξη των εταιρειών και οι κινήσεις των κεφαλαίων να μην επηρεάζονται από τις φορολογικές συνθήκες. Μέσα στην οικονομική και νομισματική ένωση η φορολογική εναρμόνιση πρέπει να προοδεύει με τον ρυθμό της οικονομικής ολοκλήρωσης.

Η φορολογική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιστρέφεται γύρω από δύο άξονες: την έμμεση φορολογία, που πρέπει να ρυθμίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για να εγγυάται τη φορολογική ουδετερότητα μεταξύ των εσωτερικά παραγομένων και των εισαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών και να εξασφαλίζει έτσι την ελευθερία κίνησης των αγαθών και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, δύο ελευθερίες απαραίτητες για τη λειτουργία της κοινής αγοράς· και την άμεση φορολογία, που δεν έχει επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και χρειάζεται μόνο συντονισμό ως προς τη φορολόγηση των επιχειρήσεων και την πάλη κατά της φοροδιαφυγής, προκειμένου να αποφεύγονται οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και στις κινήσεις κεφαλαίων.

5.3) Η φορολογική στρατηγική της Ε.Ε.

Η φορολογική στρατηγική Της ΕΕ εξηγείται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την φορολογική πολιτική στην ΕΕ της 23ης Μαΐου 2001 με θέμα «Φορολογική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση - προτεραιότητες για τα προσεχή έτη» (COM (2001) 260). Στην ανακοίνωση αυτή, η Επιτροπή επανέλαβε την πεποίθησή ότι δεν υπάρχει ανάγκη για απόλυτα ολοκληρωμένη εναρμόνιση των φορολογικών συστημάτων των κρατών μελών. Υπό την προϋπόθεση ότι θα τηρούν τους κανόνες της ΕΕ, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιλέγουν τα φορολογικά συστήματα που θεωρούν περισσότερο κατάλληλα και σύμφωνα με τις προτιμήσεις τους. Επιπλέον, οποιαδήποτε πρόταση για τη δράση της ΕΕ στον τομέα της φορολογίας πρέπει να λάβει υπόψη τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Πρέπει να υπάρχει δράση σε επίπεδο ΕΕ, μόνο όπου η δράση των επιμέρους κρατών μελών δεν μπορεί να παρέχει μια αποτελεσματική λύση.

Καθιερώθηκε κύρια προτεραιότητα για τη φορολογική πολιτική και για την αντιμετώπιση θεμάτων των ατόμων και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εντός της εσωτερικής αγοράς, με έμφαση, η κατάργηση των φορολογικών εμποδίων σε όλες τις μορφές διασυνοριακής οικονομικής δραστηριότητας. Προωθήθηκε επίσης η συνεργασία μεταξύ των φορολογικών αρχών, όσο αφορά την εξασφάλιση του ελέγχου και την καταπολέμηση της απάτης.

Η εστίαση στους φορολογούμενους συνδέεται με το γενικό στόχο της Επιτροπής να εξασφαλίσει ότι η φορολογική πολιτική υποστηρίζει τους ευρύτερους στόχους της πολιτικής της ΕΕ, όπως ορίζεται πιο πρόσφατα στη «στρατηγική Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη στην ΕΕ και στην Ενιαία Αγορά. Βελτίωση του συντονισμού της φορολογικής πολιτικής θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν αυτούς τους στόχους.

Οι πολίτες αν και υπάρχουν οδηγίες οι οποίες έχουν εκδοθεί από την Ε.Ε., εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολλά και ποικίλα φορολογικά θέματα εντός των συνόρων της ΕΕ και στις συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ των κρατών μελών. Η ανακοίνωση με τίτλο «άρση των διασυνοριακών φορολογικών εμποδίων για τους πο-

λίτες της ΕΕ περιγράφει τα πιο σοβαρά προβλήματα φόρου που αντιμετωπίζουν οι πολίτες της ΕΕ σε περιπτώσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα, όπως οι διακρίσεις, η διπλή φορολογία, οι δυσκολίες στη διεκδίκηση των επιστροφών φόρων και δυσκολίες στην απόκτηση πληροφοριών για τις ξένες φορολογικές ρυθμίσεις, και ανακοινώνει σχέδια για λύσεις. Το δελτίο τύπου της επιτροπής (IP/10/1751), περίληψη των πολιτών σε 22 γλώσσες, με την ανακοίνωση (COM/2010/769), και το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών (SEC/2010/1576) το οποίο περιγράφει την επίλυση των προβλημάτων της Επιτροπής για τις υπηρεσίες προς τους πολίτες της ΕΕ και το είδος των φορολογικών κανόνων που έχουν βρεθεί ασυμβίβαστοι με τις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έχουν επιχειρηθεί και άλλες δράσεις στο πλαίσιο της φορολογικής πολιτικής Μερικές συντονισμένες δράσεις πραγματοποιούνται για την αντιμετώπιση των φορολογικών εμποδίων και της αναποτελεσματικότητας στην φορολογία των εταιρειών, στο ΦΠΑ, τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, και στον τομέα φορολογίας των αυτοκινήτων. Έχουν επίσης ληφθεί μέτρα για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής μέσω της οδηγίας για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων και μέσω των οδηγιών που παρέχει η αμοιβαία συνδρομή μεταξύ των φορολογικών διοικήσεων. Η Επιτροπή έχει επίσης αναλάβει πιο ενεργό ρόλο στην ανάληψη νομικής δράσης, όπου οι εθνικές φορολογικές ρυθμίσεις ή πρακτικές των κρατών μελών δεν συμμορφώνονται με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας.

Ένας άλλος τομέας δράσης είναι η Έρευνα και Ανάπτυξη (R & D), με δεδομένη την επίδρασή της στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Στην ανακοίνωσή της COM (2006) 728 της 22ας Νοεμβρίου 2006, η Επιτροπή εξετάζει μια πιο αποτελεσματική χρήση των φορολογικών κινήτρων για Έρευνα & Ανάπτυξη. Η ανακοίνωση διευκρινίζει τις νομικές προϋποθέσεις που απορρέουν από την κοινοτική νομολογία και καθορίζει ορισμένες βασικές αρχές και τις ορθές πρακτικές για το σχεδιασμό αυτών των κινήτρων. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να βελτιώσουν τη χρήση και το συντονισμό των φορολογικών μέτρων. Η ανακοίνωση παρέχει επίσης οδηγίες στα κράτη μέλη σχετικά με τις κύριες επιλογές σχεδιασμού.

Η Επιτροπή, στη γνωμοδότησή της στη Σύμβαση για το μέλλον της Ευρώπης, εξέφρασε την πεποίθησή ότι η διατήρηση της ομοφωνίας για όλες τις αποφάσεις φορολογίας, καθιστά δύσκολο να επιτευχθεί στο επίπεδο του φορολογικού συντονισμού που απαιτούνται για την Ευρώπη και έκανε προτάσεις για τη μετάβαση στην ειδική πλειοψηφικά σε ορισμένους φορολογικούς τομείς. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν συμφωνούν με αυτές τις προτάσεις με ειδική πλειοψηφία.

Επιπλέον, η Επιτροπή άρχισε να κάνει μεγαλύτερη χρήση των μη δεσμευτικές προσεγγίσεων, όπως συστάσεις, αντί των νομοθετικών προτάσεων, κατά περίπτωση, ως έναν τρόπο να σημειωθεί πρόοδος στον φορολογικό τομέα. Η Επιτροπή δημοσίευσε τακτικές στατιστικές και οικονομικές αναλύσεις των φορολογικών συστημάτων των κρατών μελών της ΕΕ, με σκοπό την παροχή πληροφοριών στα κράτη μέλη και το κοινό, σχετικά με τη φορολόγηση και τις τάσεις που εξελίσσονται στα τελευταία έτη.

Η Επιτροπή έχει επίσης λάβει αρκετά μέτρα προκειμένου να προωθηθεί η χρηστή διακυβέρνηση στο φορολογικό τομέα, δηλαδή τη διαφάνεια, την ανταλλαγή πληροφοριών και στον θεμιτό φορολογικό ανταγωνισμό, όπως περιγράφεται πιο πρόσφατα στην ανακοίνωσή της 28ης Απριλίου 2009. Η παρούσα ανακοίνωση σκοπό έχει να προσδιορίσει την ιδιαίτερη συμβολή στη χρηστή διακυβέρνηση της ΕΕ στον τομέα της άμεσης φορολογίας, τόσο εντός της ΕΕ όσο και πέρα από αυτήν.

Συμφωνίες με όσες τρίτες χώρες όσο το δυνατόν σε κοινές αρχές της χρηστής διακυβέρνησης στον φορολογικό τομέα, θα βοηθήσει τα κράτη μέλη της ΕΕ και τους εται-

ρους τους να εξισορροπήσουν την ανάγκη προστασίας των εσόδων τους και των κοινωνικών και δημόσιων δαπανών .

Η άρση των φορολογικών εμποδίων στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, έχει αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία ως μέρος της ανάπτυξης και της εφαρμογής της πολιτικής των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε σύσταση στις 19 Οκτωβρίου 2009 που περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο κράτη μέλη της ΕΕ θα μπορούσαν να διευκολύνουν τους επενδυτές που διαμένουν σε κράτη μέλη της ΕΕ να διεκδικήσουν ελάφρυνση της παρακράτησης φόρου επί των μερισμάτων, τόκων και λοιπών εσόδων τίτλους, που έλαβαν από άλλα κράτη μέλη. Η σύσταση προτείνει επίσης μέτρα για την εξάλειψη των φορολογικών εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στις δραστηριότητές τους, τίτλους επενδύσεων τους, ενώ ταυτόχρονα προστατεύουν τα φορολογικά έσοδα από λάθη ή απάτη. Η σύσταση έχει σχεδιαστεί για να παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για το πώς να εξασφαλιστεί ότι οι διαδικασίες για να επαληθεύσουν το δικαίωμα είσπραξης φορολογικών ελαφρύνσεων δεν εμποδίζουν τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Η σύσταση βασίζεται στην (2006-2007) εκθέσεις της ΕΕ Εκκαθάρισης και Διακανονισμού ειδικό σε θέματα φορολογίας Συμμόρφωσης» Group (FISCO) (IP/07/1569), προκύπτει μετά από μια εκτενή διαβούλευση των ενδιαφερομένων και έχει συζητηθεί σε αρκετές περιπτώσεις με τους φορείς του χρηματοπιστωτικού κλάδου και των φορολογικών διοικήσεων στα κράτη μέλη.

Κεφάλαιο 6: Διορθωτικές κινήσεις

6.1) Διορθωτικές κινήσεις

Η εφαρμογή διαφοροποιημένων φορολογικών συστημάτων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργεί προβλήματα φορολογικών διακρίσεων και αυξημένου κόστους φορολογικής συμμόρφωσης στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη. Μέσα από τον συντονισμό των φορολογικών συστημάτων και την κατάργηση των διακρίσεων και φορολογικών εμποδίων επιτυγχάνεται η ευκολότερη δραστηριοποίηση των εταιρειών σε διασυνοριακό επίπεδο, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης.

Ας αποτέλεσμα των παραπάνω, τα εθνικά φορολογικά συστήματα θα αυξήσουν τα έσοδά τους μέσα από τη διαφύλαξη της φορολογικής βάσης και τον περιορισμό της διαφυγής κεφαλαίων. Λόγω της δυσκολίας αποφυγής των διακρίσεων με μονομερή μέσα από τη πλευρά του κάθε κράτους μέλους μεμονωμένα, η Επιτροπή προτείνει να βρεθούν συντονισμένες λύσεις που θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη στην επίτευξη των στόχων τους στον τομέα της φορολογικής πολιτικής με ταυτόχρονη συμμόρφωση στις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου. Τέτοιες λύσεις θα μπορούσαν να περιορίσουν και τις περιπτώσεις ακούσιας μη φορολόγησης και καταχρήσεων που επηρεάζουν αρνητικά τόσο τα συμφέροντα της εσωτερικής αγοράς όσο και τα φορολογικά έσοδα των κρατών μελών.

Τα κύρια σημεία στα οποία επικεντρώνεται ο συντονισμός των φορολογικών συστημάτων είναι:

- Η εξάλειψη των φορολογικών διακρίσεων και της διπλής φορολόγησης
- Αποφυγή ακούσιας μη φορολόγησης και της κατάχρησης
- Μείωση του κόστους συμμόρφωσης από την υπαγωγή σε περισσότερα του ενός φορολογικά συστήματα.
- Συμμόρφωση των εθνικών φορολογικών ρυθμίσεων με τις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου ώστε να μειωθούν οι δικαστικές αγωγές των φορολογουμένων.

Τέλος, είναι αναγκαίο να βελτιωθεί και ο συντονισμός των ρυθμίσεων μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών σε ορισμένους τομείς, ιδίως όσον αφορά τα μέτρα κατά της φοροαποφυγής, έτσι ώστε τα κράτη μέλη να διαφυλάξουν τη φορολογική τους βάση.

6.2) Η παγκοσμιοποίηση

Η παγκοσμιοποίηση και η αυξανόμενη κινητικότητα του κεφαλαίου αλλά και του ανθρώπινου δυναμικού παγκοσμίως, αλλά κυρίως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οδήγησε στην αύξηση της αλληλεπίδρασης των εφαρμοζόμενων φορολογικών συστημάτων. Οι επιβαλλόμενοι έμμεσοι φόροι επιδρούν στο κόστος των αγαθών και υπηρεσιών, επηρεάζοντας τη σχετική ανταγωνιστικότητα των οικονομιών διεθνώς και την καταναλωτική συμπεριφορά των κατοίκων. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης διευκολύνει τη μετακίνηση κεφαλαίου και εξειδικευμένου, συνήθως, ανθρώπινου δυναμικού, σε χώρες με χαμηλότερη φορολόγηση αλλά και γενικότερα καλύτερο επίπεδο διαβίωσης.

Παράλληλα, το επίπεδο φορολόγησης των εταιρικών κερδών αλλά και το γενικότερο φορολογικό σύστημα επηρεάζει τις αποφάσεις των επενδυτών σχετικά με τον τόπο εγκατάστασης των δραστηριοτήτων τους. Επομένως, κατά το σχεδιασμό του φορολογικού συστήματος μιας χώρας, απαιτείται να λαμβάνεται υπόψη η ολοένα αυξανόμενη αλληλεπίδραση των φορολογικών συστημάτων διεθνώς. Η ευκολία των πολυεθνικών εταιρειών να κατανείμουν τις επενδυτικές δραστηριότητές τους μεταξύ των χωρών ανάλογα με τη φορολογική μεταχείριση των κερδών τους, πρέπει να προβληματίσει τις φορολογικές διοικήσεις και να τις κατευθύνει προς τη λήψη μέτρων για τον περιορισμό πιθανών εκροών κεφαλαίων. Το φορολογικό πλαίσιο δεν είναι βέβαια ο μόνος παράγοντας που επηρεάζει την επενδυτική συμπεριφορά και το επιχειρηματικό κλίμα μιας χώρας, αλλά τα τελευταία χρόνια υπάρχει μία ολοένα αυξανόμενη συσχέτιση μεταξύ της εφαρμοζόμενης φορολογικής πολιτικής μιας χώρας και των πραγματοποιούμενων σ' αυτή επενδύσεων.

Η απώλεια που υφίσταται η χώρα μας ως συνέπεια των παραπάνω είναι μεγάλη, αφού δύο κρίσιμης σημασίας για την ανάπτυξη της χώρας συντελεστές παραγωγής, η εργασία και το κεφάλαιο, παύουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε δραστηριότητες εντός της χώρας και «μεταναστεύουν» σε άλλες χώρες με φιλικότερο επιχειρηματικό περιβάλλον. Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί σημαντική εκροή κεφαλαίων σε άλλες χώρες καθώς και μεγάλος αριθμός εργαζομένων που αναζητούν εργασία εκτός της χώρας.

6.3) Βελτίωση του φορολογικού συστήματος

Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών για την προσέλκυση επενδύσεων έχει οδηγήσει σε μία τάση μείωσης των εταιρικών φορολογικών συντελεστών, ως ένα από τα βασικότερα επενδυτικά κίνητρα. Η διεύρυνση της φορολογικής βάσης που αναμένεται να επιτευχθεί με την αύξηση των επενδύσεων, θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των φορολογικών εσόδων αντισταθμίζοντας πιθανόν την απώλεια που μπορεί να επέλθει από τους μειωμένους συντελεστές φορολόγησης.

Σε έγγραφο εργασίας του ΟΟΣΑ (Johansson, Heady, Arnold, Brys and Vartia, 2008) σχετικά με την επίδραση της μείωσης των εταιρικών φορολογικών συντελεστών και

της σταθερότητας του φορολογικού συστήματος στις επενδύσεις αναφέρονται τα εξής:

- Η μείωση του συντελεστή φορολόγησης των εταιρικών κερδών μπορεί να μειώσει τις στρεβλώσεις που καθυστερούν το επίπεδο των εγχώριων επενδύσεων και την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων, περισσότερο από τη μείωση του φόρου εισοδήματος επί των μερισμάτων και της υπεραξίας.
- Η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των πραγματοποιούμενων από μικρομεσαίες επιχειρήσεις επενδύσεων, είναι πιθανόν να μην έχει ευνοϊκό αποτέλεσμα στην αύξηση των συνολικών επενδύσεων.
- Η μείωση του συντελεστή φορολογίας των επιχειρήσεων και η εφαρμογή μιας σταθερής φορολογικής πολιτικής, μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση των επενδύσεων και την ανάπτυξη της χώρας.

Παράλληλα όμως, ενώ παγκοσμίως υπάρχει μία τάση μείωσης των συντελεστών φορολόγησης των επιχειρήσεων, παρουσιάζεται μία αυξητική τάση όσον αφορά στους έμμεσους φόρους, όπως ενδεικτικά αναφέρεται για Αγγλία, Ισπανία, Ελλάδα, Φινλανδία, Ρουμανία, Πορτογαλία κ.λπ. (KPMG, 2010), γεγονός που μειώνει την προοδευτικότητα του φορολογικού συστήματος, επιβαρύνει τα χαμηλότερα εισοδήματα και αυξάνει τη συνολική φορολογική επιβάρυνση.

Πολλοί έμμεσοι φόροι επιβαρύνουν το κόστος των εγχώρια παραγόμενων προϊόντων, το οποίο με τη σειρά του μετακυλύετε στον καταναλωτή μέσω αύξησης των τιμών, καθιστώντας τα εγχώρια προϊόντα λιγότερο ανταγωνιστικά τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά. Στο φορολογικό μας σύστημα υπάρχουν μια σειρά τέτοιων επιβαρύνσεων «υπέρ τρίτων» που επιβάλλονται στα διάφορα στάδια της οικονομικής δραστηριότητας. Ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών σε μελέτη του (ΣΕΒ, 2010) έχει εκτιμήσει ότι οι σημαντικότερες από αυτές τις επιβαρύνσεις υπερβαίνουν σε αριθμό τις 30, αποδίδονται σε περίπου 30 ταμεία και φορείς και κυμαίνονται από 0,4% έως και 20%. Αυτό αποτελεί σοβαρό ανασταλτικό παράγοντα για την προσέλκυση επενδύσεων στη χώρα μας, σε μία κρίσιμη για την επιβίωσή της περίοδο.

Η ουσιαστική αναμόρφωση του υπάρχοντος φορολογικού συστήματος της χώρας είναι υψίστης σημασίας για τη δημιουργία ενός σύγχρονου, σταθερού και φιλικού προς το επιχειρείν οικονομικού περιβάλλοντος. Η πολυπλοκότητα του σημερινού φορολογικού συστήματος, το μεγάλο κόστος φορολογικής συμμόρφωσης των επιχειρήσεων και η άδικη κατανομή φορολογικών βαρών αποτελεί σοβαρό εμπόδιο σε κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια των επιχειρήσεων. Αν και τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει πολλές προσπάθειες βελτίωσης και εκσυγχρονισμού του υπάρχοντος φορολογικού πλαισίου, αυτό εξακολουθεί να παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες σε σύγκριση με τα φορολογικά συστήματα άλλων κρατών και στρεβλώσεις που συμβάλλουν αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας. Η αδυναμία αυτού του πλαισίου να υποστηρίξει το επενδυτικό περιβάλλον της χώρας είναι ένας από τους παράγοντες που, φέρνει τη χώρα σε μη ανταγωνιστική θέση από άποψη επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Κεφάλαιο 7: Βιβλιογραφία

Βιβλιογραφία

- Council Of European Union, 1999. Code of Conduct Group (Business Taxation) Report SN4901/99
- Rosen, H. Gayer, T. Ραπάνος, Β. και Καπλάνογλου, Γ. 2009. Δημόσια Οικονομική – Σύγχρονη θεωρία και ελληνική πραγματικότητα. Β' τόμος Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική
- Schneider, F. and Enste, D. 2002. Hiding in the Shadows The Growth of the Underground Economy. Economic Issues No. 30, International Monetary Fund
- World Bank, 2011. Doing Business 2011 – Greece Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/greece>
- Ελεγκτικό Συνέδριο, 2010. Έκθεση επί του απολογισμού και ισολογισμού του κράτους για το έτος 2009 Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <http://www.elsyn.gr/elsyn/files/diadilosi/diadilosi2009.pdf>
- ΕΣΕΕ, 2011. 40 προτάσεις για ένα Νέο Εθνικό Φορολογικό Σύστημα [Δελτίο τύπου] 4 Αυγούστου 2011 Διαθέσιμο <http://www.esee.gr/page.asp?id=3706>
- Ι.Ο.Φο.Μ., (Ινστιτούτο Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών), 2009. 1ο Επιστημονικό Συνέδριο: Η σταθερότητα του φορολογικού συστήματος κυρίαρχος παράγοντας οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας. Αθήνα, 24-26 Σεπτεμβρίου 2009
- IOBE, 2007. Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2006-2007 [Δελτίο τύπου] 29 Νοεμβρίου 2007 Διαθέσιμο <http://www.iobe.gr/media/deltyp/dtep.pdf>
- Καλύβα Α., Φορολογικός Ανταγωνισμός και επιπτώσεις στη φορολογική πολιτική στην Ε.Ε., Φορολογική Επιθεώρηση

- Κορομηλάς, Γ. 2010. Φορολογικές Σημειώσεις. 10η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Tax Advisors
- Κορομηλάς, Γ. 2011, Φορολογικές αλλαγές 2010-2011, Σημειώσεις σεμιναρίων
- Τάτσος, Ν. 2001. Παραοικονομία και Φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση
- Υπουργείο Οικονομικών, 2011. Εθνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Καταπολέμησης της Φοροδιαφυγής για το 2011-2013, Αθήνα, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα
http://www.minfin.gr/contentapi/f/binaryChannel/minfin/datastore/62/2d/85/622d857f0b04180892440ea2d5b9514d9ec27f9f/application/pdf/TRIETES_2011_05_02_FINAL.pdf.
- Αναστόπουλος Ι.Δ. Φορτσάκης Θ.Π (2003) Εκδόσεως Σακκούλα Αθήνα
- Βελέντζας Γιάννης (2004) Οικονομικό Φορολογικό Δίκαιο Εκδόσεις Ius Θεσσαλονίκη
- «Προτάσεις για την αναμόρφωση του φορολογικού μας συστήματος» 2010 Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας
- Έκθεση OECD Public Governance Reviews Greece Review of the central Administration (2011).
- Υπουργείο Οικονομικών: «Το στρατηγικό σχέδιο 2011-2015 για την ελληνική Φορολογική διοίκηση».
- Υπουργείο Οικονομικών: «Επιχειρησιακό πρόγραμμα καταπολέμησης της Φοροδιαφυγής 2011-2013».
- Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2012

- Οικονομικό Δελτίο – Τράπεζα Ελλάδος - Ιούνιος 2011
- Κ.Ε.Μ.Ε. –Ε.Β.Ε.Α. – ΜΕΛΕΤΗ: «Η φορολόγηση των επιχειρήσεων εν μέσω κρίσης – Επικαιροποιημένο πόρισμα 2012»
- Έκθεση IOBE: « Η Ελληνική Οικονομία» Φεβρουάριος 2012
- ΙΣΤΑΜΕ - Συγκρίνοντας τα Φορολογικά Συστήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2005)
- Μήπως η Ελληνική Δημοσιονομική Προσαρμογή πρέπει να βασισθεί λιγότερο στους φόρους? Λουκάς Καραμποαρμπούνης
- Φορολογικός ανταγωνισμός και επιπτώσεις στην φορολογική πολιτική στην Ε.Ε. Αθηνά Καλύβα
- Υπουργείο Οικονομικών Ελλάδος - <http://www.minfin.gr>
- www.eurostat.com
- www.wikipedia.com
- <http://www.bankofgreece.gr/Pages/default.aspx>
- <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>
- <http://www.oecd.org/ctp/taxpolicyanalysis>
- www.taxheaven.gr
- <http://www.euro2day.gr/>
- http://ec.europa.eu/news/economy/index_el.htm#top
- http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/tax_cooperation/fiscalis_programme
- www.nomisma.com
- www.euro-info.gr
- www.taxheaven.gr
- www.e.c.europa.eu/youreurope
- www.taxexperts.gr